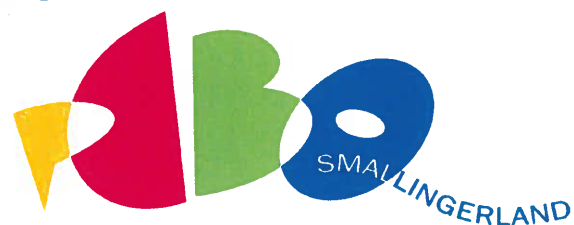

Jaarverslag 2021

PCBO Smallerland

Adenium

OPO Furore & PCBO Smallerland e.o.

Voorwoord

Hierbij hebt u het jaarverslag 2021 van PCBO Smallerland e.o. in handen. PCBO Smallerland e.o. is dochter in de holding Adenium. In januari 2019 werd de holding Adenium opgericht om het bestuur te vormen van de onderwijsinstellingen OPO Furore en PCBO Smallerland e.o.

Adenium is de Latijnse naam van de woestijnroos. Dit is een sterke plant die vanuit verschillende loten een prachtige bloei laat zien. Zo zijn ook de ambities van onze holding te duiden. Twee zelfstandige dochters (OPO Furore en PCBO Smallerland e.o.) die op 31 locaties in de gemeenten Smallerland en Tytsjerksteradiel een krachtige bloei willen laten zien in het leren en leven van ruim 4600 leerlingen en rond de 625 medewerkers.

Twee dochters die ook verschillend zijn. Zowel op locatieniveau als op organisatieniveau zijn er verschillen. In de schoolplannen, die in het voorjaar van 2020 verschenen, en de jaarlijkse schooljaarplannen, is de stand van zaken van elke school met al hun verschillen terug te vinden. Twee zelfstandige dochters die door slimme samenwerking meer kracht en mogelijkheden hebben om de gezamenlijke ambities waar te maken. Ons strategisch beleidsplan (SBP) is daarvoor richtinggevend. Het SBP wordt gebruikt als basis voor de inrichting van de schoolplannen. We geloven in de kracht van de lokale kleur en identiteitsrijkheid van onze scholen, met een stevig bestuurlijk fundament. Afgelopen jaar is er hard gewerkt aan de uitwerking van het strategisch beleid. Op de scholen heeft dat ook zijn vertaling gekregen in de schoolplannen.

Het strategisch beleidsplan is geschreven samen met medewerkers uit alle lagen van de organisatie en daagt alle medewerkers en betrokkenen uit om deelnemer te zijn in plaats van toeschouwer. Vandaar ook de keus voor het organisch groeien vanuit overheidseisen, gezamenlijke ambities en lokale visie naar nieuwe ontwikkelingen.

Het jaar 2021 werd gekenmerkt door de coronacrisis met lockdowns en daarmee grote impact op het welzijn van de kinderen en alle medewerkers. Zij verzorgden voor de kinderen opnieuw “onderwijs op afstand”. Het bestuur is enorme dank verschuldigd aan alle medewerkers die zich dit bijzondere jaar zo intensief en professioneel hebben ingezet voor het onderwijs en de ondersteuning, in welke vorm dan ook, op onze scholen. Ook het Servicebureau dat vrijwel volledig thuiswerkte heeft haar taken met volle kracht doorgezet.

In dit jaarverslag zullen we verantwoording afleggen en inzicht geven in alle activiteiten die dit jaar binnen Adenium hebben plaatsgevonden.

Inhoud

Voorwoord	3
Het schoolbestuur	7
Organisatie	7
Functiescheiding en bestuur	9
Profiel	10
Missie & visie	10
Dialogo.....	14
Verantwoording beleid.....	16
Onderwijs & kwaliteit	16
De netwerken	20
Jaarverslag 2021 Kansrijke Overstap (PO-VO)	23
Personeel & professionalisering.....	24
Huisvesting & facilitaire zaken	29
Huisvesting	29
Ontwikkelingen.....	29
Financieel beleid.....	32
Ontwikkelingen.....	32
Gemene rekening	39
Continuïteitsparagraaf	41
Risico's en risicobeheersing	41
Weerstandsparaagraaf	42
Financiële positie.....	49
Verantwoording financiën.....	50
Ontwikkelingen in meerjarig perspectief	50
Financiële kengetallen	54
Jaarrekening	55
Balans per 31 december 2021	55
Staat van baten en lasten over 2021	56
A.1.3 Kasstroomoverzicht.....	57
Toelichting behorende tot de jaarrekening	58
Grondslagen	58
A.1.4 Toelichting op de balans per 31 december 2021.....	62
2.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen	66
Gebeurtenissen na balansdatum.....	66
Model G Overzicht doelsubsidies OCW.....	67
Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021	68
A.1.7. Overzicht verbonden partijen.....	70
A.1.8. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector	71
Bestemming van het resultaat	75
Gegevens over de rechtspersoon.....	76
Overige gegevens	77
Controleverklaring.....	77
Tekenpagina	79
Bijlagen	81
Bijlage 1 Overzicht scholen PCBO Smallerland e.o.	82
Bijlage 2 Verslag Intern Toezicht 2021	83

Het schoolbestuur

Organisatie

Contactgegevens

Naam schoolbestuur	Stichting PCBO Smalingerland e.o.
Bestuursnummer	40342
Adres	De Lanen 1, 9204 WB Drachten
Telefoonnummer	0512 582600
E-mail	info@pcbosmalingerland.nl
Website	http://www.pcbosmalingerland.nl

Contactpersonen

Voor vragen naar aanleiding van het bestuursverslag kan contact worden opgenomen met:

De heer A.J. Tiemens,
Bestuurssecretaris

De heer J. Hoogterp,
Businesscontroller
Beiden zijn te bereiken via het telefoonnummer 0512 582600

Overzicht scholen

Voor een overzicht van de scholen verwijzen we naar bijlage 1 van dit jaarverslag.

Juridische structuur

PCBO Smalingerland is een stichting.
Stichting PCBO Smalingerland en Stichting OPO Furore zijn dochters in de holding Adenium.

Organisatiestructuur en governance

Bestuurlijke inrichting en besturingsfilosofie van Adenium.
Sinds enkele jaren is de wet 'Goed onderwijs, goed bestuur' van kracht. Als College van Bestuur (CvB) van Adenium houden we op basis van een intern toezichtkader zicht op de kwaliteit en ontwikkeling van onze organisatie. De Raad van Toezicht treedt daarin op als intern toezichthouder en werkgever van het CvB. Scheiding van besturen en toezicht houden zijn opgenomen in de statuten van Adenium, die opgesteld zijn in januari 2019.

Qua samenwerkingsmodel (besturingsfilosofie) vinden we de 'vier R's van groot belang:

- ✦ Richting (visie en beleid; het 'wat'; zoals het strategisch beleidsplan)
- ✦ Ruimte (professionele ruimte; het 'hoe'; inclusief de beschikbare middelen)
- ✦ Resultaten (output, resultaatafspraken; vooraf bepaald)
- ✦ Rekenschap (vooraf wordt bepaald waarover en hoe we verantwoording afleggen)

Het tweehoofdige College van Bestuur is direct leidinggevende van de directeuren van het Servicebureau en de directeuren van de scholen. Zij leiden en begeleiden vervolgens hun teams en medewerkers. Ook voor het onderdeel zorg naar elkaar is deze opzet van toepassing.

De directeuren van het Servicebureau en de directeuren van de scholen vormen samen het directiebestuur. Zij zijn een adviesorgaan voor het College van Bestuur.

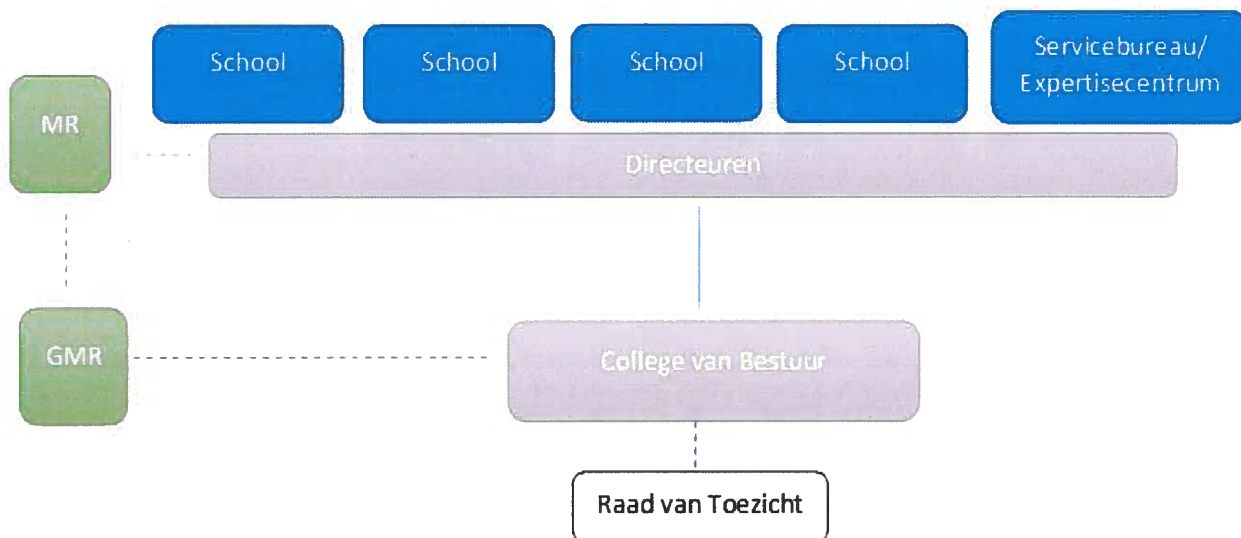
De directeuren van de scholen zijn eigenaar van en verantwoordelijk voor alle processen en resultaten in hun school. Het College van Bestuur is, samen met schooldirecteuren en de directeuren van het Servicebureau, verantwoordelijk voor het inrichten, faciliteren, begeleiden en beoordelen van de uitvoering van de expeditieplannen die voortkomen uit het strategisch beleidsplan. Daarbij worden zij ondersteund door het Servicebureau.

De teams van het Servicebureau verlenen, onder leiding van hun directeur, service en ondersteuning en voeren analyses uit. Indien nodig kunnen zij, vanuit mandaat door het CvB, opdrachten uitvoeren in de scholen. Dit altijd onder eigenaarschap en verantwoordelijkheid van de schooldirecteur.

Recht doen aan verschillen in expertise en talenten tussen medewerkers vinden we daarbij van belang voor de ontwikkeling van Adenium. In de praktijk betekent dit dat de expeditieteams die aan de slag gaan met een bepaald deel van de ontwikkeling van de organisatie kunnen bestaan uit medewerkers die het meest geschikt zijn om deze expeditie uit te voeren.

Schaalgrootte en efficiency zijn twee belangrijke criteria om de scholen en clusters waarin gewerkt wordt in te richten qua leiding.

In het onderstaande organogram kiezen we bewust voor het bovenaan stellen van onze scholen. Daar gebeurt de kern van ons werk. Alle medewerkers daar zijn eigenaar van en verantwoordelijk voor alle processen en resultaten in hun groepen en op hun werkgebied.

Funcatiescheiding en bestuur

Adenium is een two-tier ingerichte stichting.

De Raad van Toezicht bestaat uit vijf leden. Zij wordt ondersteund door de bestuurssecretaris.

Samenstelling Raad van Toezicht in 2021:

- * Dhr. Frans Kooiker, voorzitter
- * Dhr. Rienk van der Meulen, lid,
- * Mw. Berinda de Jong, vicevoorzitter,
- * Mw. Hammie Bosma, lid
- * Mw. Ineke Grijpma, lid

Voor het jaarverslag van de raad van toezicht verwijzen we naar bijlage 2.

Het College van Bestuur van Adenium bestaat uit twee bestuurders:

Dhr. Bas van Loo (tot en met half juni 2021), mevrouw Greetje Veenstra (sinds 1 oktober 2021) en dhr. Thijs Praamstra.

Zij zijn verantwoordelijk voor het dagelijks bestuur van Adenium.

Gemeenschappelijke medezeggenschap

Beide dochters hebben een eigen GMR die regelmatig vergadert en ook steeds vaker samen. Het College van Bestuur sluit regelmatig bij deze vergaderingen aan om beleid met de leden van de GMR-en te bespreken.

Voor meer informatie met betrekking tot de GMR-en van beide dochters verwijzen wij u graag naar de websites van OPO-Furore en PCBO-Smallingerland e.o.

Klik op onderstaande link voor de verslagen van de gemeenschappelijke medezeggenschapsraad.

[Verslagen GMR PCBO Smallingerland](#)

Profiel

Missie & visie

De missie van Adenium

PCBO Smallingerland heeft samen met OPO Furore een strategisch beleidsplan gemaakt voor Adenium. Adenium is van belang in de gemeenten Tytsjerksteradiel en Smallingerland waarin de scholen van OPO Furore en PCBO Smallingerland e.o. gevestigd zijn. We verzorgen hier uitdagend onderwijs en opvang en zijn een gewilde werkgever.

Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven.

Adenium is doelbewust bezig met haar missie. Vijf kernwaarden bepalen onze visie en vormen de belofte die we doen aan onze omgeving

- ✦ Identiteitsrijk
- ✦ Vertrouwen
- ✦ Ontwikkelen
- ✦ Professioneel
- ✦ Kwaliteit

Deze vijf kernwaarden zijn waarneembaar in het handelen van iedere betrokkene bij Adenium. Bijvoorbeeld in de groepsruimte, bij het directieberaad, op het Servicebureau of op plekken waar ouders samenkomen om na te denken over de toekomst van onze kinderen.

Identiteitsrijk

Ouders en medewerkers hebben binnen Adenium de keuze voor het onderwijs en de opvang die het beste passen bij hun eigen identiteit, zowel didactisch, pedagogisch als levensbeschouwelijk. We vinden dit een belangrijke kernwaarde.

De stichting OPO Furore en de stichting PCBO Smallingerland e.o. werken op deze drie domeinen samen waar het kan, maar zijn ook onderscheidend waar gewenst. Beide stichtingen kennen een eigen grondslag van waaruit gewerkt, geleerd en geleefd wordt.

Adenium bestaat uit samenwerkingsscholen, ontmoetingsscholen en openbare en christelijke kindcentra. Vanuit een gezamenlijke visie op leren en onderwijs kent elk kindcentrum zijn eigen lokale kleur.

Ouders en medewerkers kunnen erop vertrouwen dat deze lokale kleur de lading, voor wat betreft de didactische, pedagogische en levensbeschouwelijke identiteit, dekt. Op de website heeft ieder kindcentrum uitgewerkt wat de openbare, christelijke of samenwerkingsidentiteit aan herkenbaarheid geeft en hoe deze meet- en merkbaar is.

Vertrouwen

Vertrouwen geven aan kinderen en medewerkers op basis van een gezamenlijke visie en vooraf benoemde doelen vinden we van groot belang. Alleen dan komen kinderen en medewerkers toe aan het eigenaar worden van hun eigen ontwikkeling. Als er eigenaarschap is vanuit transparantie en vertrouwen, halen kinderen en medewerkers het beste uit zichzelf.

Ontwikkelen

Drie domeinen geven de functie van het onderwijs aan: kwalificatie, socialisatie en persoonsvorming.

Bij kwalificatie doelen we erop dat kinderen goed leren, lezen, spellen en rekenen en kennis opdoen van de wereld, zodat zij goed voorbereid zijn op de volgende stappen in hun leven.

Bij socialisatie denken we aan de taak die het onderwijs heeft om kinderen effectief en betekenisvol het leven te leren. Een leven waarin tradities, culturen, identiteiten en normen en waarden een rol spelen en een plek krijgen.

Persoonsvorming gaat over het kind zelf als individu. We helpen kinderen zich zo te ontwikkelen dat ze wereldburgers worden die op verantwoorde wijze een plek innemen in onze samenleving.

Het ontwikkelen van deze drie domeinen doen we niet alleen als organisatie. Ouders, medewerkers en ook alle samenwerkingspartners rond onze kindcentra spelen hierbij een cruciale rol.

Ontwikkelen is niet vrijblijvend, maar doet een beroep op ieders verantwoordelijkheid.

Professioneel

Zowel naar onze leerlingen als naar onze stakeholders gedragen we ons professioneel, in communicatie en in gedrag. We zijn duidelijk en voorspelbaar in wat we van elkaar mogen verwachten. Kinderen en hun ouders moeten dat weten van onze medewerkers en onze medewerkers moeten dat weten van hun leidinggevende.

Onze professionele organisatie stuurt haar medewerkers aan op collectieve ambitie en vakdeskundigheid. Van onze medewerkers verwachten we een rol als kenniswerkers met een professionele attitude. Samen zetten deze professionals zich in om onze collectieve ambitie waar te maken.

Kenniswerkers leren om continu up-to-date te blijven in hun vak. Hiervoor zijn middelen en tijd beschikbaar binnen onze holding.

Een professionele attitude binnen Adenium kenmerkt zich door een grote liefde voor het vak.

Professionals hebben recht op maatwerk qua begeleiding. Iedere professional bevindt zich immers in een andere fase van ontwikkeling.

Duidelijke kaders, gestandaardiseerde processen en toegankelijke ondersteuning geven onze professionals vrijheid van handelen. Samenwerken met andere professionele kenniswerkers is daarbij belangrijk.

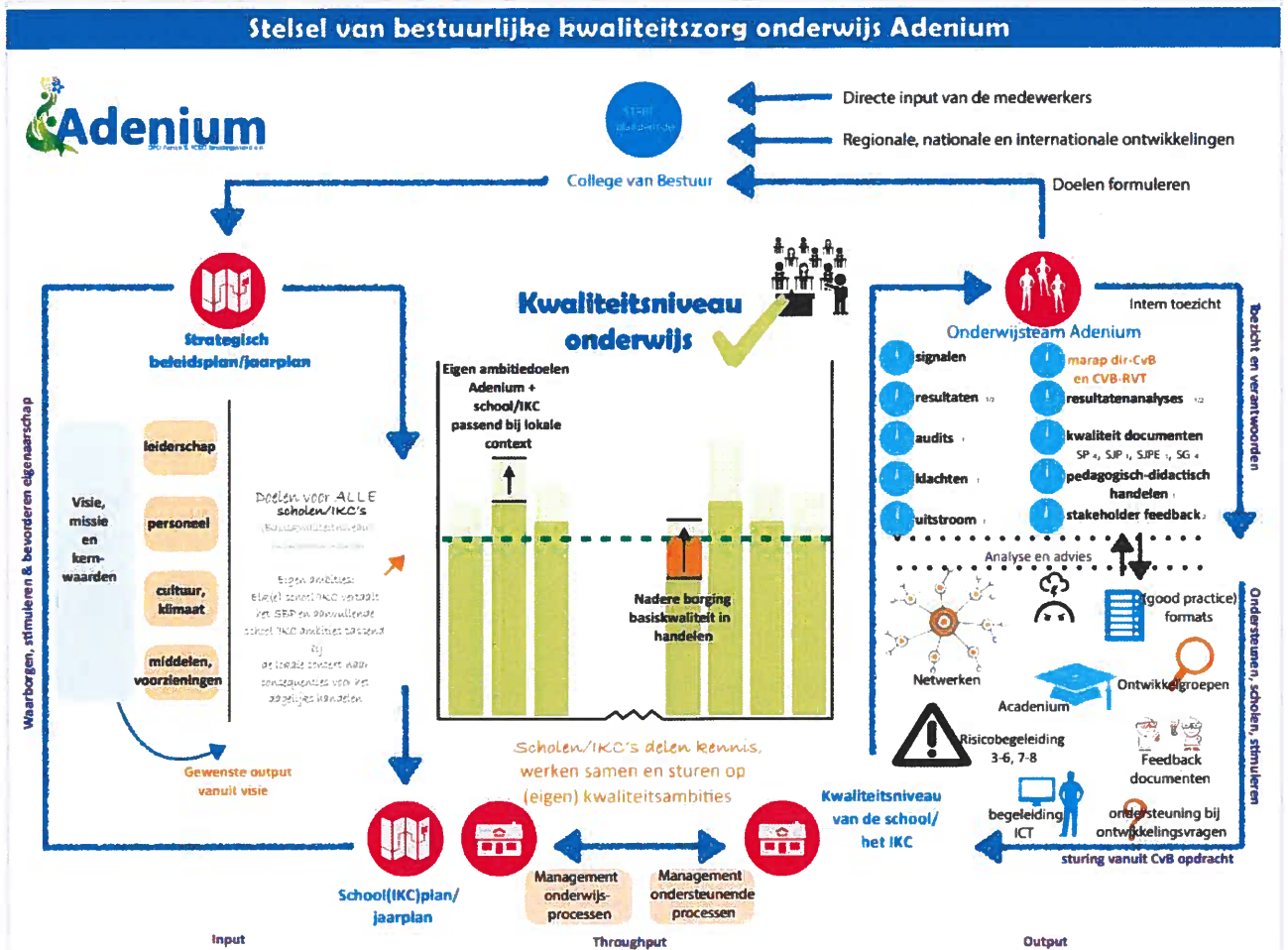
Kwaliteit

Kwaliteit is voor ons het realiseren van onze collectieve ambitie. We maken daarbij gebruik van vakdeskundigheid van onze medewerkers. Planning en control willen we daarin tot een minimum beperken. We geven daarom onze kenniswerkers ruimte en vertrouwen en sturen daarbij op de output. Output is voor ons het totaal van resultaten en opbrengsten van ons onderwijs. Vooraf aan deze planperiode hebben we deze samen bepaald. Iedereen in de organisatie weet daarom wat er van hem/haar persoonlijk wordt verwacht. De weg ernaartoe is er een van ruimte en vertrouwen.

‘Kwaliteit van leren leren en het leven te leren leven’ in onze kindcentra komt voort uit drie dimensies:

1. Hetgeen de overheid van ons vraagt; samengevat in het toezichtkader van de onderwijsinspectie.
2. Kwaliteitsaspecten die we als Adenium vanuit onze collectieve ambitie en visie toevoegen.
3. Kwaliteitsaspecten die elk kindcentrum lokaal gaat uitvoeren omdat het van belang wordt geacht voor de leerling populatie in een bepaalde wijk of dorp.

Kwaliteit gaat bij Adenium voor kwantiteit. Om de kwaliteit van onze kindcentra intern goed te kunnen volgen en begeleiden, is een uitgekiend kwaliteitsinstrument in gebruik. Ook voor de verantwoording naar de overheid en externe stakeholders gebruiken we dit instrument. De bovengenoemde vijf kernwaarden vormen de basis voor ons strategisch beleidsplan en daarmee ons dagelijks werk. Alles wat we ondernemen binnen Adenium wordt hieraan getoetst.

Kernactiviteiten

We vinden het belangrijk om vanuit een bredere kijk op onderwijs, opvang, leren en leven van kinderen de komende jaren in elk dorp en elke wijk een kindcentrum te gaan ontwikkelen of door te ontwikkelen. We doen dit door gebruik te maken van de kracht van samenwerkende partners op het gebied van kinderopvang, voor- en naschoolse voorzieningen en de jeugdzorg. Duidelijke beleidskaders geven onze scholen ruimte om met deze uitdaging aan de slag te gaan en geven ruimte tot het realiseren van samenwerking en maatwerk.

Een zichtbare lokale kleur en inrichting van integrale kindcentra, die als identiteitsrijk kan worden aangemerkt, vinden we van wezenlijk belang.

Eigenaarschap en werkplezier van alle medewerkers in deze ontwikkeling staat voorop.

Eigenaarschap is van belang in alle lagen van de organisatie en bij alle stakeholders. Overal waar gewerkt wordt, verwachten we dat medewerkers deelnemer zijn in plaats van toeschouwer. Als werkgever doen we alles wat in ons vermogen ligt om een hoge mate van werkplezier te realiseren.

Strategisch beleidsplan

Opggericht in 2019, zorgt Adenium met lef voor herkenbaar christelijk en openbaar onderwijs en onderwijs in samenwerkings- of samenlevingsscholen. In wijken en dorpen worden in de komende jaren, samen met verschillende partners, integrale kindcentra gestart. Kinderen tussen nul en twaalf jaar kunnen daar genieten van kwalitatief hoogwaardig onderwijs en opvang. We geloven in synergie tussen openbaar en christelijk onderwijs voor kinderen en medewerkers. *Samenwerken waar het kan* is daarbij het motto.

We richten ons op de haalbare ontplooiing van ieder kind. Talenten van kinderen en medewerkers worden ingezet om dit doel te realiseren. Respect hebben voor de ander, eigenaar zijn van je eigen ontwikkeling en elkaar zien als uniek wezen vinden we daarbij van het grootste belang. Alles wat we daarvoor ondernemen wordt gekleurd door de identiteitsrijke inrichting van onze kindcentra.

De collectieve ambitie van Adenium is *'Kindcentra waar je leert te leren en het leven leert te leven'*. Deze slogan is een belofte! De belofte dat, in welk dorp of in welke wijk je ook naar school gaat en waar je ook werkt binnen onze holding, je leert hoe je moet leren maar ook leert hoe het leven werkt! Volledig als kind, als mens worden aangesproken vanuit zowel hoofd, hart en handen is de grondgedachte die hierachter steekt.

Die belofte, deze collectieve ambitie, gaan we waarmaken! Het Strategisch Beleidsplan is te vinden op: www.adenium.nl

Toegankelijkheid & toelating

Alle ouders van leerlingen die de statuten van onze beide stichtingen respecteren zijn welkom om hun kinderen op één van onze scholen aan te melden.

Dialogo

Verbonden partijen

* OINK	https://www.oink.nl
* Vandaag	https://www.kindvandaag.nl
* Kinderwoud	https://www.kinderwoud.nl
* Smallsteps	https://smallsteps.nl

Adenium streeft naar het vormen van IKC's en werkt daarvoor intensief samen met een aantal vaste partners voor kinderopvang (Vandaag en Kinderwoud) en voor peuterspelen (Oink). Hiermee is een formele samenwerkingsrelatie. Met kinderopvang Smallsteps hebben we op een paar locaties een informele samenwerking.

* Gemeente Smallingerland	https://www.smallingerland.nl
* Gemeente Tytsjerksteradiel	https://www.tytsjerksteradiel.nl

Met de gemeenten hebben we een goede en constructieve relatie op het gebied van onderwijshuisvesting en zoeken we de nadrukkelijke samenwerking met het oog op de opbouw en versterking van IKC's.

* Carins	https://www.carins.nl
* GGD	https://www.ggd.nl

Met de bovenvermelde organisaties hebben een relatie op het gebied van klachtenafhandeling, schoolarts, maatschappelijke aspecten en indicaties voor hulpvragen.

Samenwerkingsverbanden

Om elk kind een passende onderwijsplek te bieden hebben scholen een zorgplicht. Scholen werken daarbij samen in een samenwerkingsverband. Deze samenwerkingsverbanden bieden ondersteuning zodat we ervoor kunnen zorgen dat er een passende plek is voor alle leerlingen in de regio. Adenium maakt deel uit van het Samenwerkingsverband Passend Onderwijs PO Friesland.

SWV Friesland <https://www.swvfriesland.nl>

Klachtenbehandeling

Betreft	Aantal klachten
Ouders en leerlingen	13
Personeel	1

Klachten worden behandeld conform de klachtenprocedure van Adenium. Hiervoor is één persoon regievoerder voor beide stichtingen voor de ouders en één persoon voor de medewerkers. In 2021 zijn bij de deze bovenschoolse contactpersoon voor de ouders van de twaalf scholen van PCBO Smallerland e.o. dertien klachten binnengekomen.

Dat betroffen elf klachten in het schooljaar 2020-2021 en twee klachten in het schooljaar 2021-2022. De klachten kwamen telefonisch, per e-mail of brief binnen. Alle klachten zijn naar tevredenheid afgehandeld. Het aantal klachten is groter dan het vorig jaar. Dit is voor een deel toe te schrijven aan de ontstane situatie door Covid-19. Ons doel is om ervoor te zorgen dat we volgend jaar minder klachten bovenschools binnenkrijgen. Dit proberen wij te realiseren door de scholen te adviseren en ondersteunen bij lastige situaties, zodat we preventief klachten kunnen voorkomen.

Onze externe vertrouwenspersoon van de GGD is niet benaderd door ouders, tevens zijn er geen klachten door ouders ingediend bij de externe klachtencommissie.

Bij de bovenschoolse contactpersoon voor medewerkers is één klacht binnengekomen. Deze klacht is opgepakt conform protocol van hoor- en wederhoor en is vervolgens gezamenlijk besproken. Er zijn afspraken gemaakt en de klacht is afgerond.

Verantwoording beleid

Onderwijs & kwaliteit

Het afgelopen jaar is ingezet op de **kwaliteitszorg op schoolniveau** middels een aantal bijeenkomsten voor directeuren en ib'ers. Als basis hiervoor geldt het stelsel van kwaliteitszorg dat is opgenomen in het schoolplan van iedere school. Er is ingezoomd op het stelsel als geheel, maar ook op de werking van het nieuwe onderwijsresultatenmodel en hoe je hier met schooldoelstellingen op kunt sturen. Elke school heeft het afgelopen jaar met de tool 'Stap voor stap naar schooleigen normen' doelstellingen geformuleerd in termen van te behalen referentieniveaus 1F en 2F/1S. Ook het gebruik van Icalt (voor het monitoren van (leerkracht-vaardigheden) is een instrument wat is opgenomen in het stelsel van Kwaliteitszorg. Vanuit Adenium zijn trainingen gegeven in het werken met dit instrument.

Instrumentarium kwaliteitszorg op schoolniveau

	zelf-evaluatie	gesprekken cyclus	Icalt	doelen voor opbrengsten	resultaten-analyse	methode onafh. toetsen*	toetsing in leeronderbouw	documentatie	enquêtes of panelgesprek	resultaten VO	audit	in peer-to-peer
aanbod OP 1	x							x	x		x	x
zicht op ontwikkeling OP 2	x	x			x	x	x	x			x	x
didactisch handelen OP 3	x	x	x					x			x	x
extra ondersteuning OP 4	x				x	x		x			x	x
samenwerking OP 6	x	x							x		x	x
toetsing en afsluiting OP 8	x			x				x			x	x
veiligheid SK 1	x					x		x	x		x	x
pedagogisch klimaat SK 2	x	x	x			x		x	x		x	x
onderwijsresultaten OR 1	x	x		x	x	x	x				x	x
sociale en maatschappelijke competenties OR 2	x			x		x	x	x	x		x	x
vervolgsucces OR 3	x							x		x	x	x
kwaliteitszorg KA 1	x										x	x
kwaliteitscultuur KA 2	x	x									x	x
verantwoording en dialoog KA 3	x										x	x

Tijdens de bijeenkomsten over kwaliteitszorg is ook een kwaliteitsslag gemaakt met betrekking tot het maken van de schooljaarplannen in Schoolmonitor. Een toename van de focus op concrete resultaten in de jaarplannen 2021-2022 was daarvan het resultaat. Het is ook goed om te zien hoe scholen van elkaar leren door gebruik te maken van de wijze waarop andere scholen hun projecten in het schooljaarplan vormgeven.

Naar aanleiding van de eindopbrengsten van de scholen kwam één school in aanmerking voor deelname aan het programma Goed Worden, Goed Blijven + van de PO-raad. It Ambyld maakt daadwerkelijk van deze mogelijkheid gebruik. Alle scholen hadden in 2021 voldoende eindresultaten volgens het opbrengstresultatenmodel. De resultaten zijn te vinden op Scholen op de Kaart (PO-raad).

Het bestuur heeft een onderzoek laten doen naar het mogelijke gebruik van de IEP-LVS toetsen in de scholen. In 2021 is de 'IEP-pilot' van de scholen van Trijewiis, het samenwerkingsverband van de scholen in Opeinde, Oudega, Drachtstercompagnie en Houtgehage, afgerond. Uit de pilot is naar voren gekomen dat de IEP-LVS-toetsen beter de totale brede ontwikkeling van kinderen in beeld brengen; hoofd, hart en handen. Voorts zijn de toetsen kindvriendelijk en kosten minder afnametijd dan de tot nu toe gebruikte Cito-toetsen. Het IEP-leerlingvolgsysteem is een gevalideerd systeem dat ook beter aansluit bij de Iep-eindtoets. Daarom heeft het bestuur besloten om naast CITO ook IEP toe te laten als leerlingvolgsysteem voor Adenium. Het staat de scholen vrij om met ingang van 2021-2022 te kiezen voor één van de volgsystemen.

Onderzoeken onderwijsinspectie 2021

Jaarlijks wordt door de onderwijsinspectie een risicoanalyse gemaakt voor alle scholen. De contactinspecteur heeft met het bestuur haar bevindingen gedeeld. De onderwijsinspectie ziet na de gemaakte risicoanalyse geen aanleiding om op korte termijn risico-onderzoeken te plannen op één van de scholen.

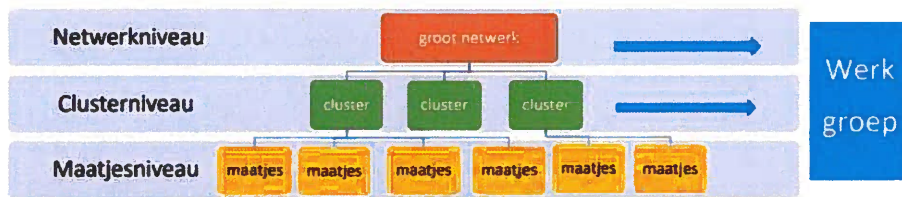
Het Anker heeft op 16 januari een themaonderzoek 'op afstand' gehad over de wijze waarop de noodopvang was geregeld tijdens de periode van thuisonderwijs. De inspecteur adviseerde de techniek omtrent het werken met de devices te verbeteren. Daarnaast zouden de lessen interactiever kunnen.

Het geplande themaonderzoek over digitale geletterdheid op De Spreng is in verband met Corona verplaatst naar 2022.

Passend onderwijs

In het kader van Passend onderwijs hebben de volgende ontwikkelingen zich voorgedaan in 2021:

- ❖ Het ZAT (Zorg-Advies-Team) heeft een nieuw groeidocument ontwikkeld en een bijbehorende handleiding. Tevens is er een nieuw ouderformulier gemaakt. Begin 2022 wordt dit geïntroduceerd bij de intern begeleiders.
- ❖ De intern begeleiders hebben onder begeleiding van twee procesbegeleiders een nieuwe functieomschrijving geschreven. Centraal hierin staan onder andere de rol, structuur, werving, verantwoording en positie van de intern begeleider. In 2022 wordt vervolgens een implementatietraject ontwikkeld.
- ❖ De organisatie van het IB-netwerk is gewijzigd. IB-ers werken nu nauw samen in clusters die 6-wekelijks vergaderen. Driemaal per jaar is er een 'grootnetwerkdag'. Deze dagen staan in het teken van scholing, ontwikkeling en reflectie. De organisatie berust bij de voorzitters van de cluster, ZAT afgevaardigde en netwerkcoördinator.

Doel: Groot Netwerk

- Kennis halen (bijvoorbeeld de vorm van spreker of scholing) (directie aan laten sluiten)
- Besluitvorming over adviezen voor Adenium beleid
- Jaarplan: Doelen van IB-netwerk vaststellen voor het volgende schooljaar en huidige jaarplan evalueren

Samenstelling:

- Alle IB-ers en PAT/BZT

Frequentie:

- 3 keer per jaar, verplicht voor alle IB-ers

Organisatie:

- Voorbereiding van deze bijeenkomsten door de voorzitters van de clusters en ZAT vertegenwoordiger

Doel: Clusters

- Interwikkelen en sparren met collega's
- Voorbereiden adviezen van de verplichte bijeenkomsten met alle IB-ers
- Voorbereiden van een inhoudelijk onderwerp

Samenstelling clusters:

- Alle IB-ers zijn in één van de clusters
- Op basis van de ligging van de scholen

Frequentie:

- Op basis van de behoefte van de leden
- Elke maand wanneer er geen grote bijeenkomst is
- Eens in de 6 weken

Organisatie:

- Voorzitter, aanspreekpunt van het cluster, tevens betrokken bij de voorbereiding van de grote netwerk bijeenkomsten
- Verslaggeving zodat andere clusters op share point info kunnen halen en we elkaar goed informeren, op de hoogte houden
- Maximaal 5 IB-ers

Doel: Maatjes

- Sparren
- Bespreken van casuïstiek
- Reflecteren en feedback vragen en geven

Samenstelling:

- Op basis van behoefte
- Op eigen initiatief
- Maximaal 1 maatje

Frequentie:

- Naar behoefte

Organisatie:

- Zelf regelen wat men prettig vindt

Doel: Werkgroep

- Afgevaardigde opdracht vanuit het IB-netwerk

Samenstelling:

- Op basis van expertise en interesse
- Maximaal 4 IB-ers

Frequentie:

- Aantal keer afhankelijk van de opdracht

Organisatie:

- Voorzitter, aanspreekpunt van de werkgroep
- Verslaggeving zodat clusters op share point info kunnen halen en we elkaar goed informeren, op de hoogte houden

- ❖ In 2021 is de gehele groep intern begeleiders gestart met een scholing HGW. Doel is het handelingsgericht werken binnen Adenium meer af te stemmen en verder te ontwikkelen. De directeuren en het ZAT zijn hier ook bij betrokken.
- ❖ Naar aanleiding van het onderzoek “de mens als maat” (onderzoek naar hoogbegaafdheid (HB) en taalontwikkelingsstoornis (TOS)), is er een start gemaakt met een meerjarenbeleid. Voor HB wordt dat hieronder uitgewerkt. Beoogd doel hierbij is dat het HB-onderwijs een deel wordt van de basisondersteuning van de basisschool en ook daarmee ook een deel van passend onderwijs.

Hoogbegaafdheidsonderwijs (HB-onderwijs)

Het HB-onderwijs binnen Adenium is in twee delen georganiseerd.

1. Bovenschools plusklasonderwijs voor geselecteerde leerlingen binnen Adenium.
2. Ondersteuning en advisering vanuit het zorgadviesteam (ZAT) op leerlingniveau, ondersteunend in beleid en training op schoolniveau en kennisdeling voor personeel binnen Adenium.

Het bovenschoolse plusklasonderwijs heeft in de eerste helft van 2021 vanwege de coronapandemie volledig online plaats moeten vinden. De eerste periode van 2021 werkten de leerlingen vanuit huis, daarna werkten de leerlingen vanuit de eigen groep/school digitaal. Na de zomervakantie zijn de fysieke lessen hervat.

Opvallend is de toename in het aantal aanmeldingen voor de bovenschoolse plusklas, met name aanmeldingen voor de middenbouw. Dat is een mooie ontwikkeling omdat hieruit blijkt dat de leerlingen eerder worden gesignaleerd. Wij hebben door het beperkte aantal beschikbare plaatsen echter een groot deel van de leerlingen moeten afwijzen.

Tevens is in 2021 een onderzoek gestart naar een andere locatie voor het bovenschoolse plusklasonderwijs. Dit met als doel meer (werk)ruimte voor de leerlingen te creëren en om vanuit één plusklasteam kunnen werken.

De werkwijze voor de selectie van leerlingen voor het bovenschoolse plusklasonderwijs is in 2021 afgestemd met het ZAT, zodat een duidelijke werkwijze binnen Adenium is ontstaan.

Binnen deel 2 van het HB-onderwijs is er een overlap met de ontwikkelingen binnen Passend Onderwijs en het ZAT. Binnen het ZAT is er een ondersteunende mogelijkheid om de specialist HB in te zetten tijdens een consult, advies of MDO. Deze routing is in de tweede helft van 2021 verder besproken en opgenomen in de werkwijze van het ZAT.

Daarnaast is er een drietal workshops opgenomen in het aanbod van Adenium. Deze workshops zijn gericht op basiskennis voor onder-, midden- en bovenbouw.

In het voorjaar van 2021 heeft er een onderzoek plaatsgevonden met als uitkomst het rapport 'de mens als maat'. Hierin is gekeken naar de behoefte aan HB-onderwijs binnen Adenium de komende jaren. De uitkomsten van dit onderzoek leiden er toe dat HB-onderwijs wordt opgenomen in de basisondersteuning van elke school binnen Adenium. Concrete uitwerking hiervan zal in 2022 plaatsvinden.

Expeditieteam (Kwaliteitszorg en IKC-vorming)

Naar aanleiding van het strategisch beleid zijn er op organisatieniveau expeditieteams ontstaan die de doelstellingen van het strategisch beleid in projecten gaan uitwerken. De expeditieteams zijn in het schooljaar 2019-2020 gestart met het maken van een plan van aanpak voor de komende jaren. Door de huidige situatie met corona hebben de plannen van aanpak vertraging opgelopen.

Er wordt op onderdelen, op prioriteit beleid ontwikkeld. De focus van het expeditieteam kwaliteitszorg ligt op het ontwikkelen van het kwaliteitszorgsysteem op schoolniveau en op bestuurlijk niveau. Daarnaast heeft het auditbeleid op de agenda gestaan.

Voor het expeditieteam IKC vindt er op regionaal en lokaal niveau ontwikkelingen plaats. Bestuurlijke ontwikkelingen zijn opgepakt en worden in 2022 verder uitgewerkt.

De netwerken

Rekennetwerk Adenium 2021

Het rekennetwerk bestaat uit de rekenspecialisten (RC) van de Adeniumscolen. Doel is met elkaar kennis te delen en rekendidactische ontwikkelingen te bespreken, om zo te werken aan de kwaliteit van het rekenonderwijs binnen Adenium. In 2021 is dit rekennetwerk drie keer bij elkaar gekomen. Er is door de deelnemers gesproken over thema's en ervaringen uit de praktijk. Er is een lijst gemaakt van gespreksonderwerpen. Bovenaan staat de preventie van rekenproblemen, te beginnen bij groep 1 en 2. Dit onderwerp vloeide ook voort uit de bovenschoolse resultatenanalyse. Een externe deskundige heeft dit onderwerp via een online scholingsmoment verder geïntroduceerd. Verder zijn de taken van de rekencoördinator vanuit de criteria van de functieomschrijving L11 besproken en hebben drie collega's hun afstudeeronderzoek van de opleiding tot rekencoördinator gepresenteerd.

Taalnetwerk Adenium 2021

Het taalnetwerk bestaat uit de taalspecialisten (TC) van de Adenium scholen. Doel is met elkaar kennis te delen en taaldidactische ontwikkelingen te bespreken om zo te werken aan de kwaliteit van het taalonderwijs binnen Adenium.

In 2021 is het taalnetwerk een aantal keren bij elkaar gekomen. Er vindt nauwe samenwerking plaats met het lectoraat Meertaligheid en Geletterdheid en het taalnetwerk van de provincie. Er wordt qua bijeenkomsten afgewisseld of het gaat om inhoudelijke bijeenkomsten of bijeenkomsten gericht op intervisie. De thema's zijn gekozen aan de hand van de resultaten vanuit de analyse, gekoppeld aan de wensen/behoefte van de TC'ers. Thema's als leesmotivatie, lezen met begrip, interactie over lezen/boeken, de taken van de TC'er, maar ook taalplan Frysk zijn in 2021 de revue gepasseerd.

Bouw!

Bouw! is een leesinterventieprogramma met als doel de start van het leesproces voor de leerlingen die meer moeite hebben met leren lezen, zo goed mogelijk te laten verlopen.¹ Bijna alle scholen binnen Adenium werken met Bouw! en de coördinatoren zijn verenigd in het netwerk 'Bouw!'. Het netwerk richt zich op de goede implementatie van Bouw! en het delen van kennis en ervaring met betrekking tot het programma.

Ook dit jaar heeft Covid-19 gezorgd voor beperkingen in het goed implementeren van Bouw! binnen Adenium. Dit komt omdat in de tutores (vaak bovenbouw leerlingen) niet beschikbaar waren. Wel hebben de scholen gestimuleerd dat er thuis met Bouw! werd geoefend.

De stuurgroep, die het netwerk aanstuurt, heeft het beleid rondom Bouw! geschreven en gedeeld met de Bouw!-coördinatoren, die dit weer implementeren in de scholen.

Door de scholen wordt aangegeven dat Bouw! een meerwaarde is. Om effect te zien van de inzet van Bouw! is het nog te vroeg vanwege de beperkingen door Covid. Daarnaast is het ook nog te vroeg om het effect te zien op basis van het aantal aanvragen voor onderzoek naar dyslexie in de gemeente Smallingerland.

---

¹ [Bouw! - Lexima, voor beter lezen en leren](#)

Jaarverslag ICT 2021

Netwerkbijeenkomsten SD Fryslân.

Adenium is aangesloten bij het provinciaal netwerk van SD Fryslân, een kennisnetwerk gericht op ICT-ondersteuning voor scholen, dat wordt ondersteund door de PO-raad en Kennisnet². De ICT'ers zijn aanwezig geweest netwerkbijeenkomsten. Door kennisoverdracht en de contacten binnen dit netwerk blijven wij op de hoogte van de ontwikkelingen in onze provincie en kunnen we de krachten bundelen.

Beheer Windows apparatuur (Intune inrichting).

Wij streven naar een veilige en betrouwbare ICT-omgeving voor iedereen binnen Adenium waarbij het beheer op afstand kan worden gedaan. Dit beheer op afstand gebeurt middels een systeem dat Intune heet. Dit is inmiddels ingevoerd op alle Windowsapparatuur van Servicebureau, PCBO Smallerland en OPO Furore.

Bij deze transitie naar Intune is verouderde/ongeschikte (en daardoor onveilige) apparatuur verwijderd uit de scholen. Verder is op alle scholen de belangrijke data van de server gehaald en verplaatst naar Office 365. Per 1 januari 2022 wordt definitief afscheid genomen van de servers op de OPO-scholen.

Met ingang van 31 december 2021 is tevens een einde gekomen aan de ondersteuning voor Windowsapparatuur door Heutink, die dit jarenlang voor haar rekening heeft genomen. Dit brengt een behoorlijke kostenbesparing met zich mee.

Cursusaanbod ICT

In het kader van het cursusaanbod binnen Adenium (Acadenium) zijn diverse cursussen verzorgd voor de collega's van Adenium, waaronder 'Basisgebruik apparatuur en Office 365' en 'Websitebeheer'.

Europese aanbesteding digiborden.

In de tweede helft van 2021 is een succesvol traject Europees Aanbesteden voor digiborden afgerond. Dit is gedaan door een commissie bestaande uit ICT-ers, een schooldirecteur en een leerkracht, daarbij ondersteund door Verus.

Start basisinrichting lokalen Adenium.

In lijn met het 'Toekomstplan ICT', waarbij wij streven naar een uniforme klassenopstelling op termijn voor elk lokaal van Adenium, is in december 2021 op twee scholen een start gemaakt met het inrichten van de klaslokalen. Deze eerste scholen zijn de 26 lokalen voorzien van een modern digitaal touchscreen, een dockingstation en een extra monitor. Deze apparatuur kan op eenvoudige wijze worden verbonden met de laptop van de leerkracht.

² [sd fryslan deskundig ict \(sd-fryslan.nl\)](https://sd-fryslan.nl/deskundig-ict)

Laptops voor lesgevend personeel.

In het 'Toekomstplan ICT' is opgenomen dat al het lesgevend personeel een Windows laptop in bruikleen ontvangt. Bij dochter OPO Furore heeft elke leerkracht een laptop, tas en muis ontvangen. Hiermee geeft de leerkracht les in de klas en worden administratieve werkzaamheden op een veilig en locatieonafhankelijk apparaat gedaan. Ook kan de leerkracht, in geval van thuiswerksituatie (corona), gemakkelijk contact via Teams/Google Meet met de leerlingen en collega's leggen. In 2022 wordt het lesgevend personeel van dochter PCBO Smallerland e.o. voorzien van een laptop.

Netwerkbijeenkomsten ICT.

Binnen Adenium worden netwerkbijeenkomsten georganiseerd voor de ICT-ers op schoolniveau. Afgelopen jaar is vooral gesproken en ondersteund bij de problemen die men tegenkwam bij het afstandsonderwijs. Een belangrijk onderwerp dat dit jaar is behandeld is de taak/functie van ICT-coördinator op schoolniveau. Samen met een klankbordgroep zijn gezamenlijk gedragen documenten geformuleerd: 'Functieprofiel Leraren L11' en 'Taakprofiel ICT coördinator bij Adenium'. Bij de totstandkoming van deze documenten is samengewerkt met de overige bovenschoolse coördinatoren (voor taal en rekenen). De uiteindelijke profielen en taakomschrijvingen zijn besproken met expeditieteam HRM.

Professionalisering Bovenschoolse ICT-ers (BICT).

Afgelopen jaar hebben de BICT-ers een aantal professionaliseringscursussen gevolgd gericht op het ondersteunen van projecten en verandertrajecten. Voorts is de training *Microsoft Innovative Educator* van APS te Nieuwegein met succes gevolgd. Alle tools van Microsoft die inzetbaar zijn binnen het onderwijs zijn hierbij de revue gepasseerd.

Landingspagina.

Er is ontwerp voor een nieuwe landingspagina voor alle medewerkers gemaakt. Deze pagina zal dan de huidige startpagina van Adenium gaan vervangen. Doel van deze landingspagina is een startpunt te creëren voor alle medewerkers binnen Adenium, waarbij het nieuws (van zowel de stichting als school) een belangrijk onderdeel vormt. Dit zou op termijn de Nieuwsbrief kunnen vervangen. Daarnaast is het de bedoeling dat iedereen meteen de meest essentiële snelkoppelingen in beeld heeft om meteen door te kunnen klikken naar de gewenste pagina/website. Begin 2022 is een pilot met de nieuwe pagina opgestart.

Interne processen optimaliseren.

De afdeling ICT neemt deel aan een werkgroep die een bijdrage levert aan het automatiseren en stroomlijnen van o.a. het in- en uitdienst proces. Deze personele wisselingen zorgen voor een steeds complexere takenlijst, waarbij ICT een grote component is die veel invloed heeft op o.a. informatiebeveiliging en toegangscontrole. In samenwerking met HRM/PSA willen wij deze processen soepeler en efficiënter laten verlopen.

Jaarverslag 2021 Kansrijke Overstap (PO-VO)

PO-VO Kansrijke overstap is een bestuurlijke samenwerking tussen OSG Singelland, CSG Liudger en Adenium.

Het doel van 'Kansrijke overstap PO-VO' is dat ongeacht op welke basisschool de leerling zit en naar welke vo-locatie de leerling gaat, de leerling een even soepele en helpende overstap moet hebben. Dit project wordt gefinancierd door een meerjarige subsidie vanuit het ministerie (€ 248.000 euro) en een investeringsbudget per bestuur en wordt uitgevoerd door drie projectleiders, één van elk bestuur, en hun projectgroepen. Penvoerder van het project zijn OSG Singelland en CSG Liudger.

Door corona heeft het project vertraging opgelopen; bij elkaar kijken in de scholen was niet mogelijk. De activiteiten van de werkgroepen hebben in 2021 digitaal plaatsgevonden. De dag 'Drachten op het Podium' (DROP), voor leerlingen van groep 8 en brugklassers kon niet doorgaan, deze dag is doorgeschoven naar maart 2022. De werkgroep overdracht heeft een routekaart en een handreiking specifiek voor de organisatie gemaakt. De implementatie hiervan is doorgeschoven naar schooljaar 2021-2022. De werkgroep leesoffensief heeft een korte opleiding gevolgd en de uitrol van 'De bieb in school' in het VO is gestart in september 2021. Afgesproken bezoeken, collegiale consultatie heeft heel kort plaats gevonden in september, hierna is de groep weer digitaal gaan overleggen. In juni is er een Educafé geweest, ook dit was online.

Personeel & professionalisering

Strategisch personeelsbeleid

Het personeelsbeleid is afgestemd op het strategisch beleid van Adenium.

Bij het vormgeven worden met expeditieteams medewerkers uit alle geledingen betrokken (leerkrachten, schoolleiders en onderwijsondersteunend personeel). Het cyclische beleid wordt jaarlijks geëvalueerd en geborgd door het integraal onderdeel te laten zijn van het kwaliteitssysteem van Adenium, waardoor het gemonitord kan worden en uitkomsten meetbaar zijn. Op schoolniveau gebeurt dit door het strategisch personeelsbeleid integraal onderdeel te laten zijn van de schoolplannen en de daaruit voortvloeiende schooljaarplannen. Onderstaand een overzicht van de beleidsontwikkelingen in het jaar 2021 gericht op vakbekwaam, gezond en met plezier werken bij Adenium.

Beleidsontwikkelingen

De belangrijkste ontwikkelingen op het gebied van personeel en professionalisering waren:

- ✦ Een leven lang ontwikkelen (uitbreiding en concretisering);
- ✦ Begeleiding startende leerkrachten (uitbreiding en concretisering)
- ✦ Aspirant directeuren (geconcretiseerd)
- ✦ Vervangingen (ongewijzigd in ontwikkeling)
- ✦ Functiebouwwerk (uitbreiding)
- ✦ Huisacademie (nieuw)
- ✦ Cultuur en werkklimaat (nieuw)
- ✦ Kwaliteitshandboek (nieuw)
- ✦ Medewerkerstevredenheidsonderzoek (nieuw)

Een leven lang ontwikkelen Adenium

Het beleid een *'leven lang ontwikkelen'* van Adenium betreft het professionaliserings- en loopbaanbeleid. Met dit beleid dragen we bij aan kwalitatief hoogstaand onderwijs én aan het bieden van optimale ontwikkelingsmogelijkheden voor medewerkers. Het vertrekpunt van het beleid is vertrouwen in wat mensen kunnen, vertrouwen in betrokkenheid en motivatie van mensen en vertrouwen in de zelfredzaam van medewerkers. In het beleidsdocument is een duidelijke inrichting van de organisatie zichtbaar, de voorkomende functies binnen de organisatie zijn beschreven en er is helder wat de loopbaanpaden, ontwikkelings- en scholingsmogelijkheden binnen Adenium zijn. In 2021 is het beleid voor loopbaan- en ontwikkelingsbeleid uitgebreid en verder geconcretiseerd.

Begeleiding startende leerkrachten

Er is sprake van een toename van startende leerkrachten binnen Adenium. Deze medewerkers worden met ondersteuning van ervaren en geschoolde coaches (aangesteld per 1 augustus 2020), begeleid als startende leerkracht tot basis bekwame leerkracht met als uiteindelijk doel te functioneren als een vakbekwame leerkracht. In 2021 is het beleid voor de begeleiding van startende leerkrachten verder geconcretiseerd (onderdeel van het plan 'Een leven lang ontwikkelen'). De coaches worden tevens ingezet bij ervaren leerkrachten die een hulpvraag hebben of waarbij zorg is over het functioneren.

Aspirant directeuren

Adenium biedt eigen medewerkers met potentie en ambitie, loopbaanperspectief door de mogelijkheid zich te ontwikkelen tot o.a. directeur. Interne directie vacatures vullen we, mits passend bij het profiel, in met gescreende en geschikt bevonden potentials uit de eigen 'kweekvijver'. De functie van directeur is volop in ontwikkeling en is één van de strategische thema's waaraan nader vorm en inhoud zal worden gegeven (directiestructuur van de toekomst en het vormgeven van integraal leiderschap IKC's). Het interne loopbaantraject voor aspirant leiders is in 2020 herijkt, met als doel het benoemingsproces optimaal te laten aansluiten aan de eisen van toekomstige directeuren (functiebeschrijving directeur en de beroepsstandaard en bekwaamheidseisen van schoolleiders).

Vervangingen

In de zomer van 2021 constateerden we voor het eerst dat de vervangingspool vrijwel leeg was. Dat was nog niet eerder voorgekomen. De oorzaken zijn het tekort op de arbeidsmarkt en de extra inzet van mensen uit de vervangingspool op de NPO-gelden in de scholen. Voortdurend zijn en blijven we op allerlei manieren bezig om ons personeelsbestand op peil te houden. Voor de vervangingen wordt er gewerkt met een vervangingspoule. De invalleerkrachten zijn in dienst bij één van de dochters. In de praktijk wordt er centraal ingezet, want de vraag is Adenium breed. Beide dochters hebben een vaste vervangingsschil, waarbij de invalleerkrachten een vaste aanstelling hebben en een flexibele, waarbij de leerkrachten geen vaste aanstelling hebben, maar op basis van vraag ingezet worden. Er is uniform vervangingsbeleid ontwikkeld, dit beleid wordt tenminste jaarlijks geëvalueerd en aangepast op de actuele situatie waarbij decentralisatie de lijn is;

- * De omvang van zowel de vaste-en de flexibele vervangingschil is conform de begroting, afgestemd op een vast percentage van de loonsom per dochter.
- * Samen met de directeuren wordt het vervangingsbeleid op dit moment geëvalueerd en er wordt onderzocht of o.a. decentralisatie van de vervanging een optie is.

Functiebouwwerk (uitbreiding)

In 2020 is het functiebouwwerk voor Adenium vormgegeven en vastgesteld. Loopbaanpaden zijn duidelijk en de functiebeschrijvingen van de directeuren, de onderwijsondersteunende medewerkers op de scholen en het Servicebureau zijn vastgesteld en gewaardeerd. Deze laatste vaststelling is een voortvloeisel van afspraken uit de cao PO. De functies van leerkrachten waren in een eerder stadium al geactualiseerd en vastgesteld. In 2021 zijn er aanvullende taakomschrijvingen gemaakt van taal-, reken-, en ICT- coördinatoren en intern begeleiders. Deze taakomschrijvingen zijn als bijlage toegevoegd aan het al bestaande functieboek. Tevens is de leerkracht L11 toegevoegd aan het Adenium functiegebouw. Dit is conform de cao PO en biedt ook de mogelijkheid reguliere leerkrachten (anders dan taal-, reken-, of ICT- coördinatoren) werkzaamheden aan te bieden op L11 niveau.

Huisacademie

In het schooljaar 2021-2022 is een start gemaakt met de huisacademie conform de plannen in ons strategisch beleidsplan 2019-2023. Primaire doel van Acadenium is bij te dragen aan de professionele ontwikkeling van de medewerkers (door o.a. kennis en vaardigheden te vergroten, nieuwe medewerkers hun functie goed uit te laten voeren, te voldoen aan extern opgelegde wet- en regelgeving, etc.).

Cultuur en werkklimaat

In ons strategisch beleidsplan staat: “We zijn open en eerlijk in een cultuur van vertrouwen en veiligheid”. Om zichtbaar te maken wat we verwachten van onze individuele medewerkers en in onze samenwerking met elkaar, is een set van waarden en normen van professioneel handelen en professioneel gedrag vormgegeven (en getoetst bij stakeholders). Deze set is onderdeel van en opgenomen in het beleidsplan ‘een leven lang ontwikkel’.

Kwaliteitshandboek

Het kwaliteitshandboek is een tool/middel om te komen tot verdere professionalisering van de gehele organisatie. Het kwaliteitshandboek draagt bij aan het planmatig en eenduidig werken binnen de organisatie en is een werkplan dat activiteiten op het gebied van Personeel & Organisatie binnen Adenium beschrijft. Het kwaliteitshandboek heeft als doel om de kwaliteit van werkprocessen te bewaken en is de plek waar informatie eenvoudig en snel voor handen is, waardoor o.a. startende/nieuwe directeuren en medewerkers zich processen snel eigen kunnen maken. De implementatie hiervan is per 1 augustus 2021 gestart.

Medewerkerstevredenheidsonderzoek

Met als vertrekpunt ‘goed werkgeverschap’ is in 2021 een medewerkerstevredenheid onderzoek uitgevoerd voor de gehele organisatie. We krijgen hiermee inzicht in de behoeftes van medewerkers, waar we de organisatie kunnen verbeteren/versterken en of medewerkers tevreden zijn op het gebied van o.a. de werkomstandigheden, persoonlijke ontwikkeling, de communicatie en de cultuur. Onze organisatie heeft van haar medewerkers een hele mooie score gekregen van 7,1. De respons was 55% en daarmee bovengemiddeld (gemiddeld 40%-50%). Op hoofdlijnen schetsen we de uitkomsten. Er is een hoge algemene tevredenheid over de werkinhoud en er heerst een prettige werksfeer binnen Adenium. Voor wat betreft opleidings- en ontwikkelingsmogelijkheden is er sprake van tevredenheid, maar is er daarnaast de behoefte om meer van elkaar en andere expertises te leren. De relatie met de leidinggevende wordt zeer positief beoordeeld. Het meest kritisch zijn medewerkers over de werkomstandigheden en duurzame inzetbaarheid. Het werk wordt als geestelijk inspannend ervaren en er is niet voldoende tijd om het eigen werk op tijd af te ronden. Als algemeen verbeterpunt wordt ook de communicatie binnen Adenium genoemd. De verbeterpunten worden binnen de daarvoor bestemde geledingen besproken om er vervolgens concrete acties uit te destilleren, die worden uitgewerkt en geïmplementeerd binnen Adenium.

Personele ontwikkeling PCBO Smallerland

In onderstaande tabellen is te zien dat het aantal medewerkers met een vaste benoeming is afgenomen ten gevolge van de demografische krimp en het afstoten van Votum Nostrum. Een aantal medewerkers met een contract voor onbepaalde tijd is met de fusie in dienst gekomen bij Comprix. De tijdelijke arbeidsovereenkomsten en payrollovereenkomsten zijn toegenomen in verband met de inzet van medewerkers op de inhaalsubsidies Covid-19 en NPO (Nationaal programma Onderwijs).

Dienstverbanden bij PCBO Smallerland e.o.

Type	Aantal per 31-12-2015	Aantal per 31-12-2016	Aantal per 31-12-2017*	Aantal per 31-12-2018	Aantal per 31-12-2019	Aantal per 31-12-2020	Aantal per 31-12-2021
Arbeidsovereenkomst onbepaalde tijd	211	212	219	224	213	205	196
Arbeidsovereenkomst bepaalde tijd	0	6	2	6	0	9	16
Oproepovereenkomst	42	6	7	6	12	9	22
Uitzendovereenkomst	17	5	6	5	0	6	6
Detacherings-overeenkomst/-Factuurbasis	2	11	2	1	7	10	10
Stageovereenkomst	0	0	10	0	2	2	1
Totaal	272	240	246	242	234	241	251

*Per 01-01-2017 maakt Votum Nostrum deel uit van PCBO Smallerland e.o., dit is geëindigd per 01-08-2021

Overzicht fte bij PCBO Smallerland e.o.

Type	Wtf 31-12-2015	Wtf 31-12-2016	Wtf 31-12-2017*	Wtf 31-12-2018	Wtf 31-12-2019	Wtf 31-12-2020	Wtf 31-12-2021
Onbepaalde tijd	151,6324	162,0746	169,0245	174,351	163,2473	152,9842	146,9119
Bepaalde tijd	3,3384	5,6207	1,4411	3,1366	2,3848	3,2874	11,0511
Uitzendovereenkomst	4,2804	2,2	0,8	1,8	n.v.t.	3,5250	1,7000
Bindingsovereenkomst	n.v.t.	n.v.t.	0,150	1,4	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Detacheringsovereenkomst/factuurbasis	1	7,6573	6,8	1,3	1,6	2,6000	4,6001
Totaal	160,2512	177,5526	178,2156	181,9876	167,2321	162,3966	164,2631

Ziekteverzuim

Onze doelstelling is een verzuimpercentage van 5% of lager en een verzuimfrequentie van 1 of lager. De verzuimfrequentie en het nul-verzuim zijn belangrijke indicatoren. We zien dat de verzuimfrequentie, hoewel nog altijd laag, iets is toegenomen ten gevolge van de huidige coronapandemie. Medewerkers die positief testten werden ziekgemeld. Per saldo is het ziekteverzuim bij PCBO aan het dalen en zit het onder het landelijke gemiddelde.

Dit betekent dat het Adenium-beleid gericht op de zorg voor alle medewerkers, te weten 'Aandacht voor zorg' grip geeft op ons verzuim. De beïnvloeding van de verzuimfrequentie en steeds meer insteken op de preventieve kant onder andere door de inzet van de (inzetbaarheids)coach en bedrijfsmaatschappelijk werk. Daarnaast is er aandacht besteed aan langdurige ziektegevallen en is er in een aantal casussen afscheid genomen van medewerkers.

Verzuimontwikkeling per jaar (eigen cijfers zijn van het totale personeelsbestand, in de landelijke cijfers is dit uitgesplitst naar OP en OOP)

Jaar	PCBO Smallerland e.o. ZVP	Landelijk ZVP OP/ OOP	Verzuimfrequentie	Nul-verzuim %
2012	5,27	6,7	-	
2013	5,65	6,5	-	
2014	5,04	6,0	-	
2015	5,6	6,4	0,8525	
2016	4,24	6,3	0,78	
2017	5,06	6,0	0,7825	
2018	7,95	5,9/ 6,3	0,68	
2019	7,23	5,8/ 6,2	0,49	74
2020	5,87	5,8/ 6,2	0,48	63,3
2021	5,14	n.n.b.	0,66	52,7

De dalende trend van het verzuimcijfer staat in contrast met de huidige corona-ontwikkelingen. Deze daling kan plaatsvinden omdat enkel de personeelsleden, die daadwerkelijk ziek zijn, ook ziekgemeld worden. Personeelsleden die thuis wachten op een test, in afwachting zijn van een testuitslag, in een risicogroep zitten, familieleden hebben die in een risicogroep zitten en daarom niet kunnen werken worden niet ziekgemeld. Deze personeelsleden worden zoveel mogelijk voor werk op afstand of buiten de groepen ingezet. Met name in de onderbouw waar afstandsonderwijs onwenselijk is, is in de gevallen wel vervanging ingezet voor de leerkrachten die verplicht thuis moesten blijven.

Huisvesting & facilitaire zaken

Huisvesting

Corona

In 2020 heeft het bestuur reeds een onderzoek naar de ventilatiecapaciteit laten uitvoeren. We hebben toen geconstateerd dat alle scholen voldoen aan het bouwbesluit. Verder hebben we in 2020 alle lokalen voorzien van CO2-meters. In 2021 zijn op een aantal scholen extra voorzieningen aangebracht die helpen om goed te ventileren. Verder wordt er op de scholen goed geventileerd. Er hebben zich geen knelpunten voorgedaan. Het bestuur blijft dit actief monitoren in het belang van de gezondheid van de kinderen en de medewerkers.

Onderhoud

In 2021 hebben we voor het eerst het hele jaar naar tevredenheid gewerkt met de geautomatiseerde MJOP's en is alle onderhoud gecoördineerd door de onderhoudscoördinator. Dit heeft een efficiënte en snelle aanpak van het onderhoud opgeleverd. Tevens een kostenbesparing, omdat bij elk onderdeel van het MJOP wordt gekeken of vervanging en/of onderhoud al daadwerkelijk nodig is. In 2021 zijn er voor beide dochters onderhoudsmedewerkers actief op alle scholen. Elke school heeft een aantal dagdelen een vaste medewerker. Bij grotere klussen helpen de medewerkers elkaar. Via een app worden werkzaamheden afgestemd met de onderhoudscoördinator en de directeur huisvesting. Dit verloopt goed.

Ontwikkelingen

Nieuwbouwtrajecten

In algemene zin was 2021 een jaar waarin de kosten voor nieuwbouw van huisvesting opnieuw fors stegen. Waar we een aantal jaren geleden met ruim € 1800 per vierkante meter een school konden bouwen is dat inmiddels gestegen tot bedragen boven de € 3000 de vierkante meter. Dit stelt de gemeenten voor een grote financiële opgave, daar de gemeenten op diverse terreinen geld tekortkomen. Deze financiële situatie is van invloed op de bouw van scholen. Soberheid zal betracht moeten worden. Tot op dit moment leidt het (nog) niet tot vertraging in de nieuwbouw van scholen. De samenwerking met beide gemeenten is goed. Er wordt in de bouwprocessen strak en voortdurend gekeken naar de beheersing van de kosten.

SWS De Diamant in Oudega

Afgelopen jaar is de nieuwbouw daadwerkelijk van start gegaan. Het bouwproces verloopt voorspoedig en na de zomervakantie van 2022 zal het nieuwe kindcentrum worden betrokken. Naast de school zorgt Vandaag kinderopvang voor kinderopvang, buitenschoolse opvang en peuterspelen.

SWS De Frissel in Drachtstercompagnie

In samenwerking met de lokale sportclubs en de gemeente is de nieuwbouw van de school op de sportvelden gerealiseerd. Het gebouw is inmiddels klaar en de kinderen zullen in juni 2022 in het schoolgedeelte van het gebouw hun intrek nemen.

Samen Kansrijk

Het project Samen Kansrijk kende qua bouw in 2021 een goede voortgang. Voor de toekomstige Samen Kansrijkschool is het voorlopig ontwerp klaar en wordt nu met alle betrokkenen gewerkt aan een definitief ontwerp. Doel is om het gebouw in de zomer van 2024 daadwerkelijk te kunnen openen.

Nieuwbouw De Swetten en De Trisken in Drachten

In 2021 is door de gemeente een eerste bijeenkomst belegd met betrekking tot nieuwbouw van de scholen van Adenium in de wijken De Swetten en De Trisken in Drachten. Er is met betrokken scholen, aanbieders van kinderopvang en wijkorganisaties gekeken en nagedacht over wat het ideaal zou zijn in deze wijken. De eerste conclusie is dat er gestreefd wordt naar in beide wijken één gebouw voor de scholen, de kinderopvangorganisaties en een wijkcentrum. In beide wijken aangevuld met een gymzaal. Het bestuur ondersteunt het initiatief van de gemeente en ziet meerwaarde in samenvoeging van onderwijs en opvangkinderen in één gebouw. Doelstelling is in 2022 dit proces verder te brengen en naar een juiste locatie te zoeken. Tevens zal aan de gemeenteraad van Smallerland het voorstel tot het beschikbaar stellen van de benodigde financiën worden gedaan. Doel is het geld voor beide gebouwen in 2026 beschikbaar te krijgen.

Coöperaties Brede Scholen

In 2020 is een aanvang gemaakt met het onderzoek naar de verbetering van het functioneren van de Coöperatie Brede Scholen, die het beheer van de gebouwen regelt. De scholen die deelnemen in de coöperatie Brede Scholen zijn: De Kameleon, de Meander van OPO Furore en het Mozaïek en De Voorde van PCBO. Het eindrapport dat in de loop van 2021 klaar was heeft geleid tot een aanpassing in de verantwoordelijkheden van M.O.S. en Adenium in de coöperatie. Het technisch beheer van de gebouwen en het beheer van de financiën zullen in 2022 worden overgedragen aan Adenium. De voorbereiding hiervoor is in goed overleg met M.O.S. en de betrokken scholen in volle gang. Dit verloopt naar tevredenheid. We hopen allen met deze stappen te zorgen voor een efficiënt onderhouds- en financieel beheer.

Duurzaamheid en maatschappelijk verantwoord ondernemen

Het schoolbestuur streeft naar een zo duurzaam mogelijke aanpak van haar gebouwen. Duurzaamheidseisen zijn voortdurend onderdeel van gesprek en beleid bij nieuw- en verbouwtrajecten. Daarmee is een belangrijk aspect van duurzaam ondernemen reeds geded. Een tweede aspect is dat we proberen zoveel als mogelijk regionale leveranciers te bestekken die duurzame producten leveren. Regionale leveranciers betekent minder transport en daardoor minder milieuschade. Tevens dragen we zo bij aan een sterke regionale economie, die maakt dat mensen regionaal kunnen werken, hetgeen ook weer goed is voor het milieu. Ook bij aanbesteding van energie en schoonmaak wordt het milieuaspect specifiek meegewogen. In 2021 is gestart met een project om zoveel mogelijk op bestaande gebouwen zonnepanelen te plaatsten. Hiertoe is een onderzoek gedaan via schooldakrevolutie. Daaruit is naar voren gekomen dat vijf scholen hiervoor in aanmerking komen. Komend jaar moeten hiervoor definitieve voorstellen en begrotingen aan het bestuur worden aangeboden. Dan zal het bestuur een definitieve keuze maken om zonnepanelen te plaatsen. Opgemerkt moet worden dat het plaatsen van zonnepanelen in combinatie met de beperkte capaciteit van het stroomnet steeds vaker een probleem wordt. Ook bij nieuwbouwtrajecten is het steeds een spanningsveld of de benodigde stroom geleverd kan worden en of dit tijdig kan. Tot op heden is het steeds, soms met noodmaatregelen, gelukt.

PR en marketing

Het expeditie team PR heeft afgelopen jaar minder bij elkaar kunnen komen dan gewenst door de coronapandemie. Wel is een grote campagne gehouden om onze scholen onder de aandacht te brengen, ook via 'social media', onder leiding van communicatiebureau TEAM uit Heerenveen. Verder is met het expeditieteam en communicatiebureau TEAM nagedacht hoe we Adenium en haar dochters willen profileren, hoe de interne- en externe communicatie van daaruit vormgegeven moet worden en de rol van ICT daarbij. Dit moet resulteren in een eerste conceptplan voor communicatie aan het begin van 2022.

Verder zijn er met regelmaat in lokale media-advertenties gezet van Adenium. Dit om zowel naamsbekendheid te realiseren als om onze scholen onder de aandacht te brengen. Ook de individuele scholen zorgen regelmatig voor activiteiten waarbij de pers wordt geïnformeerd. Dit leidde regelmatig tot publicaties in de regionale bladen.

Dienstverlening

Het Expeditieteam dienstverlening is meerdere keren bij elkaar gekomen en heeft een visie op de dienstverlening in onze organisatie en het Servicebureau in het bijzonder uitgewerkt. Daartoe hebben we eerst algemene principes afgeleid vanuit het strategisch beleidsplan. Hiermee willen we de kaders scheppen waarop we ons eigen beleid kunnen beoordelen. Vervolgens hebben we gekeken naar welke vormen van dienstverlening binnen onze organisatie nu daadwerkelijk aan de orde zijn en wat de rol van de verschillende actoren daarin is. Ook hebben we een onderscheid gemaakt tussen de dienstverlening die op het Servicebureau gebeurt en die door moet gaan om de basale processen te ondersteunen, zoals de personele- en salarisadministratie, de boekhouding en ICT-ondersteuning, en dienstverlening die wenselijk is maar niet direct noodzakelijk is. Dit hebben we de bovenschoolse schil genoemd. Hierin zitten veel diensten en/of projecten, die direct aan de scholen ten goede komen. Denk aan orthopedagogische ondersteuning, voorzieningen voor hoogbegaafde kinderen, trajecten om de overgang tussen primair en voortgezet onderwijs te verbeteren en ondersteuning voor de directeuren bij klachten van ouders. Uiteraard zijn er nog meer voorbeelden te noemen. Voor veel aspecten van dienstverlening geldt dat die zowel intern door het bestuur zelf georganiseerd kunnen worden als kunnen worden uitbesteed aan een onderwijsbureau. Om tot die keuze te komen hebben we de volgende kernpunten verwoord. Kernwoorden die in een visie op dienstverlening voor ons van belang zijn: kwaliteit, efficiency en nabijheid.

Het visie document zal begin 2022 met de medewerkers van het Servicebureau worden besproken en daarna met het directieoverleg. Daarna zal het expeditie team een definitieve versie maken en de vervolgstappen voor de dienstverlening gaan bepalen.

Financieel beleid

Op 1 januari 2019 startte het gezamenlijke Servicebureau van PCBO Smallerland en OPO Furore in de Holding Adenium. De afdelingen financiën van beide dochters werden samengevoegd en werken nu met één gelijke administratieve structuur. Daarnaast is stapsgewijs het financieel beleid op elkaar afgestemd. Dat geldt bijvoorbeeld voor de allocatie van middelen (wie krijgt wat en waarom en wie is waarvoor verantwoordelijk), het investeringsbeleid (welk budget is beschikbaar en welke afschrijvingstermijn passen we toe) en financieel beheer (wijze van begroten, aanhouden van reserves, enz.). Inmiddels is ook de personele formatie ingaande het schooljaar 2021-2022 eenduidig en uniform. Wel moeten beide dochters elk een zelfstandige financiële administratie blijven voeren. Voorts heeft iedereen nu de beschikking over Tobias, een dashboard waarin personele, financiële en huisvestingsgegevens staan.

Ontwikkelingen

Votum Nostrum

Het bestuur heeft op 01-08-2021 Votum Nostrum overgedragen aan Comprix. De school is opgegaan in de nieuwe samenwerkingschool in Wijnjewoude. De gevolgen daarvan voor de financiën van PCBO Smallerland zijn in de jaarcijfers verwerkt.

Corona

Het jaar 2021 was het tweede jaar waarin de coronapandemie heftig heeft ingegrepen in de hele maatschappij. Ook Adenium heeft dat in de scholen en op het Servicebureau aan den lijve ondervonden. Op financieel terrein betekende het extra uitgaven met betrekking tot schoonmaak en beschermende middelen.

Aan de andere kant waren er ook minder kosten door het wegvallen van vergaderkosten, reiskosten en energielasten vanwege de lockdown.

Extra inkomsten zijn er geweest voor de scholen in de NPO-middelen die worden ingezet op de scholen om de achterstanden die bij kinderen zijn waargenomen na de eerste lockdown weg te werken.

Leerling ontwikkeling

Afgelopen jaar heeft zich een trendbreuk voorgedaan op het gebied van de leerlingontwikkeling. Er was sprake van een kleine daling, maar deze was kleiner dan verwacht. Dit maakt het meerjarenperspectief beter. De verwachting is dat er binnen een paar jaar sprake zal zijn van een lichte groei.

Het wegvallen van een groot deel van de fusiemiddelen per 2022 draagt bij aan een daling van de inkomsten. In 2021 zijn de gevolgen daarvan goed in beeld gebracht en opgenomen in de begroting 2022. De efficiencyoperaties die we hebben uitgevoerd, alsmede een goede eenduidige geautomatiseerde boekhouding en een nieuw en eenvoudig allocatiemodel dat is ingevoerd, dragen bij aan het beter in control zijn. Dat alles heeft er ook toe geleid dat we nog beter zicht hebben op alle kosten en daarop het beleid kunnen maken om ook in de komende jaren gezond te blijven.

Liquide middelen

Met ingang van 2021 is het aanhouden van liquide middelen niet langer renderend. Waar in het verleden nog rente op banktegoeden werd ontvangen, daar betalen we nu rente over de banktegoeden. Beleggen is een alternatief. Er zijn op dit moment echter weinig beleggingsmogelijkheden die binnen de wet- en regelgeving van de overheid (regeling beleggen en belenen) passen. Zodra dit mogelijk is zullen we een deel van het teveel aan liquide middelen gaan beleggen. Per 31 december 2021 is de stand van de liquide middelen € 1.100.000 hoger dan per 31 december 2020.

Strategisch beleid en eigen vermogen

Vanaf 2020 worden extra middelen aangewend voor eenmalige kosten die gemaakt worden om de strategische doelen te realiseren. De overheid ziet er vanaf 2020 er nog meer op toe dat de publieke middelen voldoende worden ingezet voor het onderwijs. Het sturen op het eigen vermogen, dus de publieke- en private reserves, zal daardoor meer aandacht krijgen. Het bestuur heeft een nieuwe risico-inventarisatie gemaakt en constateert dat beide dochters geen overmatig eigen vermogen hebben.

Investeringsbeleid

Bij de investeringen hebben we te maken met schaarste aan middelen, ofwel de rijksmiddelen zijn ontoereikend om in alle behoeften te voorzien. Het investeringsbeleid is erop gericht om de middelen dusdanig in te zetten dat het onderwijs optimaal kan worden ingericht. Het bestuur alloceert de middelen en in de scholen en bovenschools worden de investeringskeuzes gemaakt. Investeringskeuzes worden bovenschools uitgevoerd op basis van beleid, waardoor iedere school op dezelfde wijze wordt ondersteund. Rondom de investeringskeuzes vindt een besluitvormingsproces plaats, waarbij stappen als de doelstellingen, voor- en nadelen en de selectiekeuze worden doorlopen. Bij de investeringsbeslissingen wordt ethisch gehandeld, is er aandacht voor duurzaamheid en milieu en wordt rekening gehouden met alle stakeholders. Vanwege de grootte van de organisatie is aanbesteding van goederen en diensten veelvuldig aan de orde, bijvoorbeeld voor leermiddelen, ICT en meubilair. Bij investeringen in materiële vaste activa is het uitgangspunt dat de economische levensduur moet zijn verstreken voordat tot vervanging kan worden overgegaan. Zo wordt een laptop pas vervangen als die niet meer onderhouden kan worden of omdat deze onvoldoende het onderwijskundig doel kan ondersteunen. Investeringskeuzes kunnen zich verder voordoen als dat kostenbesparing oplevert of dat het milieu of de veiligheid hiermee worden verbeterd.

Treasury

Treasury kan worden omschreven als “het sturen en beheersen van, het verantwoord over en het toezicht houden op de financiële vermogenswaarden, de financiële geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico's”. Treasury is een belangrijk instrument geworden en krijgt daardoor steeds meer bestuurlijke betekenis. Het bestuur heeft daarom zorggedragen voor een verantwoorde en professionele inrichting van de Treasury functie. Een bindend kader hiertoe is in de Regeling ‘Beleggen en belenen’ weergegeven, die sinds 2001 van kracht is. In 2016 is deze regeling deels herzien en geactualiseerd. In 2021 is één Treasury statuut van toepassing binnen Adenium.

Het beleid ten aanzien van beleggen en belenen valt onder Treasury. Treasury heeft als primair doel de financiële risico's te bewaken en daarnaast de financieringskosten te beperken. Eén van de financiële risico's is dat de beschikbare middelen haar waarde verliezen. Daarom heeft PCBO Smallerland e.o. gekozen voor risicospreiding en worden financiële middelen liquide aangehouden in rekening courant en op spaarrekeningen. Daarnaast worden middelen voor langere tijd belegd in effecten (obligaties). Vermogensbank Schretlen & Co is een 100% dochter van de Rabobank en beheerder van de beleggingen. Het mandaat staat beschreven in het Treasurystatuut. Er zijn geen beleningen binnen PCBO Smallerland e.o.

Op basis van de liquiditeitsbehoefte wordt jaarlijks besloten hoeveel middelen (her)belegd gaan worden. Door een gespreide looptijd (dus vrijval) van effecten blijven voldoende liquide middelen voorhanden.

Financiële ontwikkelingen hebben gevolgen voor de liquiditeitsbehoefte. De omvang van de liquiditeitsbehoefte wordt jaarlijks vastgesteld en indien nodig krijgt de vermogensbeheerder, waarmee tweemaal per jaar Treasury overleg is, de opdracht om effecten liquide te maken. De effectenportefeuille bestaat uit een goede en evenwichtige spreiding van beleggingen. Jaarlijks worden beleid en rendement/resultaten beoordeeld.

Om rendement te behalen wordt belegd in effecten met een looptijd van 10 jaar. Gezien de beperkingen die de wetgever stelt aan 'onderwijsportefeuilles' zal het rendement realistisch gezien de komende jaren lager uitkomen dan 1%.

Uitstaande beleggingen:

De beleggingen bestaan op 31 december 2021 volledig uit obligaties. Alle obligaties voldoen aan de minimale rating, die wordt afgegeven door ten minste twee kredietbeoordelaars.

Titel	ISIN-code	31-12- 2021 waarde	31-12- 2020 waarde	verschil waarde
ABN AMRO 2015/2025 1%	XS1218821756	154.833	157.565	-2.732
BFCM 2018/2025 0,75%	XS1750122225	204.064	208.073	-4.009
BFCM 2019/2026 0,75%	FR0013412947	102.009	104.563	-2.554
BNG Bank 2020/2032 0,01%	XS2240278692	96.771	0	96.771
BPCE SFH 2015/2022 1,125%	FR0013067170	202.954	205.678	-2.724
Caisse Francaise Fin Loc 2020/2030 0,01%	FR0013519568	98.163	0	98.163
Credit Agricole 2019/2028 0,01%	FR0013446598	297.468	307.404	-9.936
Credit Agricole 2020/2031 0,01%	FR0013487071	97.098	0	97.098
Credit Agricole London 2017/2027 1,375%	XS1605365193	211.012	218.203	-7.191
Danske Bank 2016/2023 0,75%	XS1424730973	101.216	102.355	-1.139
European Investment Bank 2020/2030 0%	XS2225428809	99.310	0	99.310
Frankrijk 2016/2026 0,5%	FR0013131877	207.420	212.475	-5.055
Ile de France 2016/2025 0,5%	FR0013183167	102.414	104.276	-1.862
Kommunalbanken 2016/26 0,625%	XS1397023448	205.596	210.786	-5.190
Kommunekredit 2018/28 0,75%	XS1851226891	104.358	108.340	-3.982
Ned Waterschapsbank 2019/2027 0,125%	XS2002516446	201.448	207.004	-5.556
Nederland 2015/2025 0,25%	NL0011220108	205.120	208.881	-3.761
Nordea Bank 2020/2027 0,5%	XS2171874519	203.032	206.972	-3.940
Rabobank Nederland 1996/2026 0%	DE000134695	151.547	151.102	445
Rabobank Nederland 2015/2027 1,375%	XS1180130939	212.448	271.850	-59.402
		3.258.28		
		1	3.403.167	646.205

Aangekochte beleggingen 2021

Door de renteontwikkeling wordt in het geheel geen rente meer ontvangen op uitstaande liquide middelen en moet zelfs in bepaalde gevallen rente betaald worden. Daarom is besloten om de liquide middelen terug te brengen door extra te investeren in beleggingen.

Titel	ISIN-code	aankoopdatum	aankoopwaarde	Waarde 31-12-2021
BNG Bank 2020/2032 0,01%	XS2240278692	5 oktober	98.180	96.771
Caisse Francaise Fin Loc 2020/2030 0,01%	FR0013519568	24 juni	99.010	98.163
Credit Agricole 2020/2031 0,01%		3 november	99.300	97.098
European Investment Bank 2020/2030 0%	FR0013487071	26 juni	99.760	99.130
			396.250	391.342

Vrijval effecten (obligaties)

De beleggingen worden normaliter uitgezet voor de volledige looptijd van de belegging. Afhankelijk van de liquiditeitsbehoefte wordt er belegd of herbelegd.

2022 vrijval	200.000
2023 vrijval	100.000
2024 vrijval	100.000
2025 vrijval	650.000
2026 vrijval	650.000
2027 vrijval	825.000
2028 vrijval	400.000
2029 vrijval	0
2030 vrijval	200.000
2031 vrijval	100.000
2032 vrijval	100.000
Totaal	3.325.000

jaar	belegging	Vrijval beleggingen	vrijval
2022	BPCE SFH 2015/2022	1,125%	200.000,00
2023	Danske Bank 2016/2023	0,75%	100.000,00
2024	Nederland 2014/2024	2%	100.000,00
2025	ABN AMRO 2015/2025	1%	150.000,00
2025	BFCM 2018/2025	0,75%	200.000,00
2025	Ile de France 2016/2025	0,5%	100.000,00
2025	Nederland 2015/2025	0,25%	200.000,00
2026	BFCM 2019/2026	0,75%	100.000,00
2026	Frankrijk 2016/2026	0,5%	200.000,00
2026	Kommunalbanken 2016/26	0,625%	200.000,00
2026	Rabobank Nederland 1996/2026	0%	150.000,00
2027	Credit Agricole London 2017/2027	1,375%	200.000,00
2027	Ned Waterschapsbank 2019/2027	0,125%	200.000,00
2027	Nordea Bank 2020/2027	0,5%	200.000,00
2027	Rabobank Nederland 2015/2027	1,375%	225.000,00
2028	Credit Agricole 2019/2028	0,01%	300.000,00
2028	Kommunekredit 2018/28	0,75%	100.000,00
2030	Eur Investment bank 2020/2030		100.000,00
2030	0,01% Caisse Francaise 2020/2030		100.000,00
2031	0,01% Credit Agricole 2020/2031		100.000,00
2032	0,01% BNG Bank 2020/2032		100.000,00
			3.325.000,00

Nationaal programma Onderwijs

De totale ontvangen subsidie bedroeg € 614.045. Er is daarvan in de periode augustus tot en met december € 305.769 besteed, waarvan € 146.591 in personeel en €159.178 materieel. In 2022 wordt nog € 1.167.969 besteed, bestaande uit de nog te ontvangen subsidie en het nog niet bestede deel in 2021.

Schoolscan

Alle scholen hebben een schoolscan gemaakt en vervolgens integraal gekeken naar de impact van corona op het pedagogisch welbevinden van de kinderen en hun onderwijskundige voortgang. Op grond daarvan is met behulp van de menukaart op elke school een plan gemaakt om aan de behoeften van de kinderen tegemoet te komen en vandaaruit de NPO-gelden in te zetten.

Meer onderwijs en interventies

Van de elf scholen hebben vijf scholen ervoor gekozen meer onderwijs te geven om kennis en vaardigheden van de kinderen in extra lessen bij te spijkeren. Alle scholen hebben een effectievere inzet van onderwijs bewerkstelligd om de kennis en vaardigheden te verhogen en te versterken. Tien scholen zagen vanuit de schoolscan dat er meer aandacht nodig was voor de sociaal-emotionele- en fysieke ontwikkeling van de kinderen en hebben hier ook vorm aan gegeven. De executieve functies vroegen aandacht op zeven van de elf scholen. Om een en ander mogelijk te maken hebben alle scholen extra personeel ingezet.

Betrokkenheid ouders, personeel en MR.

De teams hebben in gezamenlijkheid vanuit de schoolscan een plan gemaakt waarbij de MR-en betrokken zijn geweest en ook instemming hebben gegeven. De ouders zijn vervolgens geïnformeerd over de plannen.

Bovenschoolse NPO-middelen ingezet

Het bestuur heeft in overleg met de scholen besloten alle middelen naar de scholen te alloceren en geen middelen bovenschools in te zetten. Wel is er bovenschools een training georganiseerd voor I-calt, het systeem waarmee we de ontwikkeling van leerkrachten ondersteunen. Hiervoor konden scholen individueel mensen aanmelden. De kosten hiervan werden uit de NPO-gelden betaald.

Inhaal- en ondersteuningsprogramma's onderwijs (via model G)

Het bestuur ontving middelen in het kader van de inhaalsubsidie. Het rijk heeft alle scholen rechtstreeks een verzoek tot evaluatie gestuurd. Alle Adeniumscholen hebben deze evaluatie ingevuld en naar het ministerie teruggestuurd in de eerste week van februari 2022. In 2020 en 2021 zijn deze subsidies door de scholen aangevraagd. Daarvan is in 2021 is € 357.741 ingezet. Slechts € 3.158 van deze subsidie hebben we niet kunnen inzetten. Veder zie model G in de jaarrekening.

Allocatie van middelen

Het strategisch beleid is de grondslag voor de allocatie van middelen. Het bestuur heeft bij de allocatie van middelen de volgende uitgangspunten:

- ✿ Scholen ontvangen een financieel budget voor de aanschaf van leermiddelen, ICT-middelen en organisatielasten op de scholen. Scholen ontvangen een budget voor noodzakelijke inzet aan formatie op de school, t.w. groepsformatie, IB-formatie, zorgformatie, directieformatie en directie ondersteuning (conciërge en secretariael/administratief) en werkdrukmiddelen en onderwijsachterstands-middelen,
- ✿ Bovenschools worden alle andere budgetten toegekend, zoals administratie, beheer en bestuur, huisvesting, aanschaf meubilair, speeltoestellen, scholingstrajecten, interventies, werving & selectie en overige loonkosten (zoals verlof, reiskosten, BAPO-lasten).

In 2021 is het nieuwe allocatiebeleid vastgesteld en geïmplementeerd binnen heel Adenium.

Gemene rekening

Onder de kosten van administratie, beheer en bestuur vallen de loonkosten van bestuurders (CvB en RvT) en een deel van het Servicebureau, overige personele lasten, huisvestingslasten, afschrijvingen en overige lasten. Hiermee bedoelen we dus alle kosten van het bestuurlijk apparaat. Het Servicebureau verricht werkzaamheden onder andere ten aanzien van financieel beheer, de financiële administratie, personeelsadministratie, ICT-ondersteuning, onderwijs & kwaliteitsteam, klachtenbehandeling, communicatie, huisvesting en onderhoud & facilitaire zaken. Ook heeft het Servicebureau personele lasten, die betrekking hebben op personele inzet, direct ten behoeve van leerlingen op de scholen. In de begroting 2021 en de daarbij behorende financiële administratie is de post Servicebureau verder uitgesplitst om zo meer inzicht te geven in de kosten van de verschillende bovenschoolse posten. Voor 2021 is de verdeling als volgt:

	Werkelijk 2021	Begroot 2021	Werkelijk 2020
CvB & RvT	€ 297.145	€ 350.200	€ 322.413
Servicebureau	€ 1.137.285	€ 1.629.419	€ 1.935.982
Organisatie overstijgend	€ 1.205.986	€ 959.451	€ 450.019
Totale lasten	€ 2.640.416	€ 2.939.070	€ 2.708.414

De loonkosten worden gevoerd onder gemene rekening en volgens een vastgestelde verdeelsleutel, verdeeld met OPO Furore. Een overzicht van de verdeling van de totale kosten onder gemene rekening:

Totale Lasten gemene rekening	%	Aandeel
PCBO Smalingerland	42%	1.108.975
OPO Furore	58%	1.531.441
Totale lasten	100%	2.640.416

Onderwijsachterstandsmiddelen

De onderwijsachterstandsmiddelen stelt het bestuur volledig beschikbaar aan de scholen. De scholen die onderwijsachterstandsmiddelen ontvangen hebben veelal te maken met leerlingen met diverse ondersteuningsbehoeften. Deze middelen worden gebruikt om extra groepsondersteuning te bieden, dan wel een extra groep te formeren en daarmee de groepsgrootte te verkleinen. De middelen nemen door nieuw beleid in omvang af en kennen een jaarlijkse fluctuatie. Om niet jaarlijks de formatieve formatie ingrijpend te hoeven wijzigen, gaat het bestuur voor de langere termijn uit van een langjarig gemiddelde voor de daadwerkelijke inzet van deze middelen. Zo worden grote schommelingen in de toegekende middelen voor de scholen voorkomen. De middelen worden rechtstreeks aan de scholen toegekend.

Prestatieboxmiddelen

De prestatieboxmiddelen worden gebruikt voor professionalisering van leerkrachten en directie, bevordering cultuuronderwijs en bewegingsonderwijs in de scholen. Deze middelen worden tot 2021 bovenschools ingezet. In 2022 zal het budget voor een belangrijk deel rechtstreeks naar de scholen gaan, zodat de scholen zelfstandig kunnen bepalen hoe dat budget wordt aangewend. Alleen voor de begeleiding/coaching van beginnende leerkrachten wordt bovenschools nog een budget aangehouden.

Continuïteitsparagraaf

Risico's en risicobeheersing

Interne risicobeheersing

Bij het ontwikkelen van beleid worden risico's onderkend. Risico's kunnen resulteren in gevolgen die een belemmering vormen voor de haalbaarheid van de plannen vanuit de strategische doelstellingen.

Bij interne risicobeheersing gaat het over de controle en beheersing van risico's die financieel of materieel van aard zijn en/of de organisatiecultuur en structuur betreffen.

In 2019 is een nieuw grafisch overzicht gemaakt van het hele onderwijskundige kwaliteitszorgsysteem van Adenium. Elk kwartaal heeft het college van bestuur overleg met de directeuren van de scholen. Startende directeuren worden in hun eerste jaar vaker bezocht. Risico's op kwaliteitsterugval worden op deze wijze tijdig gesignaleerd en waar nodig wordt direct actie ondernomen. Op scholen waar acties worden ingezet is er een frequenter contact tussen de directeur en het college van bestuur.

De Raad van Toezicht, de GMR en de directies van de scholen ontvangen periodiek een uitgebreide managementrapportage waarin de resultaten van de bovengenoemde aanpak worden beschreven en tevens worden voorzien van een analyse.

Materiële risico's worden ondervangen in de procuratiematrix. In de procuratiematrix worden de bevoegdheden en de budgetruimte per functie vastgelegd. Daardoor is het risico, dat ongeoorloofde en buitensporige investeringen plaatsvinden, zeer beperkt. Ook worden beschikbare budgetten gecontroleerd op dreigende overschrijdingen. In het nieuwe geautomatiseerde managementinformatiesysteem Tobias is er voor alle stakeholders vrijwel real-time inzicht in de financiële voortgang. De kwartaalrapportages aan het bestuur zijn eveneens een controle op de realisatie versus begroting gedurende het verslagjaar.

Met ingang van 2021 rapporteren scholen zelf over het gevoerde financieel beleid en de verwachte ontwikkeling. Daarnaast worden in het komend jaar een aantal nieuwe kritische succesfactoren (ksf's) ontwikkeld, waarmee indirecte risico's kunnen worden gesignaleerd en/of geëlimineerd (bijvoorbeeld ziekteverzuim, ondernemerschap, budgetbeheer).

Weerstandsparagraaf

Aanleiding en achtergrond

Het bestuur van Adenium acht het wenselijk om mogelijke risico's die van invloed kunnen zijn op de bedrijfsvoering van beide dochters, OPO Furore en PCBO Smallerland e.o., beheersbaar te hebben. Door inzicht in de mogelijke risico's wordt de organisatie in staat gesteld om op verantwoorde wijze besluiten te nemen, zodat de mogelijke risico's nu en de risico's van toekomstige investeringen in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Hiermee geeft het bestuur invulling aan de Code Goed Bestuur en voldoet het aan de wetgeving jaarverslaglegging. Deze worden hieronder benoemd.

Code Goed Onderwijsbestuur (art. 15, lid 4)

Het schoolbestuur onderzoekt periodiek en op gestructureerde wijze welke onzekere factoren zijn strategisch beleid en doelen in de weg kunnen staan.

Wetgeving Jaarverslaglegging (RJ660 – 406)

Het bestuur rapporteert in het jaarverslag over de aanwezigheid en werking van het interne risicobeheersing systeem.

Om inzicht in de risico's van de onderwijsinstelling te kunnen verkrijgen is er op 2 en 9 november 2021 een risico-inventarisatie uitgevoerd. Onder begeleiding van adviseurs van Verus hebben workshops plaatsgevonden in diverse samenstellingen. De deelnemers hebben verschillende rollen binnen de organisatie. Naast leden van het College van Bestuur, de directie van het Servicebureau en de businesscontroller, zijn een schooldirecteur, de voorzitters van de GMR-en van beide dochters als ook één lid en de voorzitter van de Raad van Toezicht betrokken geweest. Deze diversiteit aan functionarissen is bewust gekozen, omdat ieder vanuit zijn/haar functie verschillend tegen risico's aankijkt. In de bijeenkomst van 2 november zijn diverse risico's in theorie en praktijk geïntroduceerd en zijn de mogelijke risico's voor Adenium in beeld gebracht. In de tweede sessie, op 9 november, heeft een korte nabespreking plaatsgevonden en is verder gewerkt aan categorisering, prioritering en waardering om te kunnen borgen dat geen belangrijke zaken per ongeluk zouden worden weggelaten.

Nut en noodzaak van risicomanagement vallen grofweg uiteen in twee hoofddoelstellingen:

1. Het onderkennen van de mogelijke risico's en vandaar uit adequate maatregelen treffen.
2. Risico-inventarisatie als onderbouwing van het weerstandsvermogen.

De geïntroduceerde risico's zullen zich echter nooit allemaal tegelijkertijd in maximale omvang voordoen. Hierna worden de resultaten van de risico-inventarisatie besproken.

Risico's in beeld

Om de mogelijke risico's van de beide dochters van Adenium in kaart te brengen, is in samenwerking met de genoemde stakeholders uit de organisatie een risicoprofiel opgesteld. Dit risicoprofiel is tot stand gekomen met behulp van het format van het Naris Risicomanagement Informatie Systeem, waarmee risico's systematisch in kaart zijn gebracht en beoordeeld. Uit de inventarisatie en evaluatie zijn vanuit de deelnemers twaalf mogelijke risico's geïdentificeerd.

Belangrijke factor is de inschatting van de kans dat het risico zich daadwerkelijk voordoet. Hiervoor is de volgende classificering aangehouden:

- ✿ **Laag:** Niet erg waarschijnlijk dat het zich voordoet; weging financiële gevolgen 0,2.
- ✿ **Middel:** Heeft zich in het verleden vaker voorgedaan, het zou geen grote verrassing zijn indien het zich voordoet; weging financiële gevolgen 0,5.
- ✿ **Hoog:** Heeft zich in het verleden vaker voorgedaan, er zijn signalen die wijzen op optreden van het risico; weging financiële gevolgen 0,8.

Een andere belangrijke factor is de inschatting van de financiële gevolgen wanneer een risico-gebeurtenis zich voordoet. De classificering en inschatting van de financiële gevolgen zijn met de deelnemers in gezamenlijkheid vastgesteld. De vastgestelde bedragen zijn de veronderstelde impact op het moment van optreden van de risicogebeurtenis. In de bijlage is een overzicht van de risico's opgenomen met de daarbij gehanteerde kwantificering en de daarbij behorende bedragen alsmede de preventieve en beheersmaatregelen.

Hieronder worden de risico's gepresenteerd, zoals die in de sessies van november 2021 zijn geïdentificeerd, gedefinieerd en gewaardeerd. Deze risico's leveren daarmee de belangrijkste bijdrage aan de inschatting van de benodigde weerstandscapaciteit. Het optreden van het risico is een momentopname; de impact na optreden van het risico kan van korte duur zijn (bijv. weken) maar ook langer (bijv. jaren). Hieronder een kort overzicht van de mogelijke risico's die zich zouden kunnen voordoen. Het complete overzicht met de bijdragen is opgenomen in de bijlage. Het totale bedrag aan risico's komt op € 4.725.000 per dochter.

	Onderwerp	Oorzaken van mogelijke risico's	kans	bedrag
1	Onderwijs en kwaliteit	Demografische ontwikkelingen; achterblijvende belangstelling ('marktaandeel'), concurrenten trekken leerlingen weg; onderwijskwaliteit blijft achter; onvoldoende begeleiding zorgleerlingen; vertraging in onderwijsvernieuwing; incidenten; staat van de gebouwen, sfeer op school	laag	50 X € 6000=€ 300.000
2	Onderwijs en kwaliteit	Taalachterstand leerlingen; basiskwaliteit van het personeel bijvoorbeeld als gevolg van beschikbaarheid blijft achter; onvoldoende passend onderwijs; onvoldoende in staat tot vernieuwing; kwaliteitscultuur is nog in ontwikkeling; zorg op leiderschap, zorg op eigenaarschap en professionalisering/cultuur	hoog	5 scholen X € 100.000= € 500.000

3	Bestuur en organisatie	Op bestuurlijk en op schoolniveau wordt te weinig geïnvesteerd in partnerontwikkeling; te weinig menskracht; samenwerking met de gemeenten nog niet voldoende, gebrek aan (gedeelde) IKC-visie; financiering blijft achter, de verborgen kosten zijn niet duidelijk;	laag	Stelpost € 100.000
4	Personeel	Externe factoren; persoonlijke oorzaken; hoge werkdruk(beleving); virusinfecties; ziektedossiers niet op orde; preventie nog niet op orde; vaker voorkomende dreiging vanuit ouders/verzorgers, toenemend gevoel van onveiligheid	hoog	Ziekteverzuim/afvloeiing 2% = € 500.000
5	Personeel	Krapte arbeidsmarkt onderwijs; concurrentie; werkdruk; gebrek aan mobiliteit; het imago van de scholen	hoog	Drie FTE boven de sterkte € 225.000
6	Bedrijfsvoering	Grillige overheid; onterecht rekenen op de 'gebruikelijke' meevallers'; gewijzigde regelgeving; effecten van vereenvoudiging bekostiging; overheidsbezuiniging, onzekerheid AZC's.	middel	225 AZC-leerlingen á € 7.500 = circa 1,5 miljoen X 30% fluctuatie = € 500.000.
7	Bedrijfsvoering	Technische afhankelijkheid, technisch disfunctioneren, hacks, DDOS-aanvallen	laag	Stelpost inhuur derden € 100.000
8	Huisvesting	Stelselwijziging MJOP naar componentenregeling	pm	€ 0.
9	Huisvesting	Te weinig investering in verduurzaming	laag	Impact; 12 gebouwen á € 200.000 = circa 2,4 milj X 70% zelf betalen = € 1,4 miljoen.
10	Huisvesting	Politieke besluitvorming, bijvoorbeeld nieuwe opdracht van Kabinet; gemeenten zijn armlastig	laag	Stelpost 100.000
11	Overige risico's	Verruwing maatschappij; onvoldoende toezicht; negeren van signalen; ontevreden ouders	laag	Als het gebeurt kost het veel geld; stelpost € 500.000.
12	Overige risico's	Website niet goed beveiligd; laag bewustzijn; ontbreken van juiste middelen/protocollen; onvoldoende discipline	laag	Impact maximale boete € 800.000 X 50 % = € 400.000.

Kwantificering van mogelijke risico's

Een inzicht in de risico's stelt de organisatie in staat om de risico's ook financieel te kwantificeren en om te bepalen of de omvang van de risico's in verhouding staan tot de vermogenspositie van de organisatie. Hiertoe is de volgende kwantificering toegepast:

Het reserveren van het maximale bedrag van € 4.725.000 per dochter is ongewenst. De risico's zullen immers niet allemaal tegelijk en in hun maximale omvang optreden. Op basis van zekerheidstabellen, die ontwikkeld zijn door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NARIS®), en risicosimulaties die bij vergelijkbare instellingen zijn uitgevoerd, komt de kansverdeling neer op een aan te houden zekerheidspercentage dat ligt rond de 55% van de totale risico's. Voor de dochters van Adenium komt dit neer op een benodigde weerstandscapaciteit van € 2.559.000.

De gewogen risico's uit bovenstaande tabel en de bedragen in de bijlage bedragen totaal € 1.910.000. Geadviseerd wordt om uit te gaan van de genoemde 55%, of in het geval dit bedrag hoger is, het gewogen risicobedrag aan te houden. Op basis van bovenstaande en risicowegingen houdt het bestuur een **weerstandscapaciteit van minimaal € 2.559.000** aan.

Per dochter levert dat voor OPO Furore een weerstandscapaciteit op van € 2.559.000. Voor PCBO Smalingerland e.o. kan het AZC-risico eruit gehaald worden. Dit is geschat op € 500.000. Omvang van € 4.725.000 - € 500.000 = € 4.225.000.

Beschikbare en benodigde weerstandscapaciteit

De beschikbare weerstandscapaciteit van Adenium bestaat uit het geheel aan middelen dat de organisatie daadwerkelijk beschikbaar heeft om de risico's in financiële zin af te dekken. Het kengetal Eigen Vermogen minus de boekwaarde van de al gedane investeringen biedt een goed inzicht in de beschikbare weerstandscapaciteit. De boekwaarde van investeringen maakt immers deel uit van het vermogen, maar is niet beschikbaar voor risicodekking. Daarom gaan wij in dit kader uit van het kengetal, exclusief de boekwaarde van de Materiële Vaste Activa.

In de tabel hieronder het beschikbaar eigen vermogen OPO en PCBO op basis van de voorlopige cijfers van 31-12-2021.

Stand 31-12-2021	OPO	PCBO
Eigen vermogen	€ 6.717.147	€ 6.524.514
Minus MVA	€ 2.384.114	€ 1.138.704
Minus privaat vermogen	n.v.t.	€ 2.341.901
Beschikbare weerstandscapaciteit	€ 4.333.033	€ 3.043.909
Benodigde weerstandscapaciteit	€ 2.598.750	€ 2.323.750
Verschil beschikbare en benodigde weerstand	€ 1.734.283	€ 720.159
Vervallen vordering OCW 7%	-€ 804.650	-€ 585.434
Totaal	€ 929.633	€ 134.725

Het verschil tussen wat benodigd is en wat daadwerkelijk beschikbaar is, laat bij beide dochters een voordelig saldo zien van rond de € 2.400.000.

Bij de beoordeling van de beschikbare weerstandscapaciteit houdt het bestuur in gedachten dat met de aanvaarding van het wetsvoorstel tot vereenvoudiging van de bekostiging in het primair onderwijs de jaarlijkse vordering op OCW per 1 januari 2023 komt te vervallen. Dit heeft te maken met het feit dat het ministerie overgaat van schooljaarbekostiging naar kalenderjaarbekostiging. Dit heeft effect op de geldstromen en zal in 2022 leiden tot een lagere vermogenspositie c.q. weerstandscapaciteit bij alle PO-schoolbesturen. De vordering die naar alle waarschijnlijkheid vervalt maakt dat bij de stand van zaken op 31-12-2021 het weerstandsvermogen bij beide dochters licht negatief is. Zie in de tabel de laatste twee regels. Dit is in de huidige omstandigheden geen enkel probleem, het geeft wel aan dat er van bovenmatig vermogen geen sprake is. Voorts heeft het bestuur besloten via de PO-raad mee te doen aan een juridische procedure tegen het ministerie om de vordering van 7% ongedaan te maken.

Relatie benodigde en beschikbare weerstandscapaciteit

Om te bepalen of het weerstandsvermogen toereikend is, dient de relatie te worden gelegd tussen de financieel gekwantificeerde risico's en de daarbij gewenste weerstandscapaciteit en de beschikbare weerstandscapaciteit van de beide dochters binnen Adenium. De relatie tussen beide componenten wordt in onderstaande figuur weergegeven.

De benodigde weerstandscapaciteit die uit de risicosimulatie voortvloeit, kan worden afgezet tegen de beschikbare weerstandscapaciteit.

De uitkomst van die berekening vormt het weerstandsvermogen. In paragraaf 3 kwamen we tot de inschatting van een benodigde weerstandscapaciteit van € 2.599.000 voor OPO Furore en € 2.323.750 voor PCBO Smallingerland e.o. In paragraaf 4 becijferden we de beschikbare weerstandscapaciteit op € 3.000.000 voor OPO Furore en € 2.700.000 voor PCBO Smallingerland. De verhouding daarvan resulteert in de volgende ratio: C, voldoende voor beide dochters. Als de vordering van de overheid werkelijkheid wordt, zouden bij de stand van zaken op 31-12-2021, beide dochters zakken naar ratio D. Dat is echter nu nog niet de werkelijkheid.

Onderstaande normtabel is ontwikkeld door het Nederlands Adviesbureau Risicomanagement (NARIS) in samenwerking met de Universiteit Twente. Het biedt een waardering van de berekende ratio.

Weerstandsnorm		
Waarderingscijfer	Ratio	Betekenis
A	>2.0	uitstekend
B	1.4-2.0	ruim voldoende
C	1.0-1.4	voldoende
D	0.8-1.0	matig
E	0.6-0.8	onvoldoende
F	<0.6	ruim onvoldoende

En nu cyclisch verder

De risico-inventarisatie heeft geleid tot (her-)definiëring en kwantificering van de hierboven in de risicotabel geprojecteerde risico's. Hij vormt een extra impuls om binnen Adenium op gestructureerde wijze de doorontwikkeling van het risicomanagement in te zetten. Ook de voorliggende rapportage is daarmee niet te zien als eindpunt, maar juist als een onderdeel van een goede doorstart.

Het risicomanagement zal structureel worden opgenomen in de planning- en control cyclus van 2022-2023. In het voorjaar zal steeds de evaluatie van het huidige risicomanagement worden gedaan, hetgeen leidt tot een aangepast beleidsstuk risicomanagement dat voor de zomer klaar is. Vragen die daarbij aan de orde komen zijn:

- * Welke risico's kunnen van de lijst worden geschrapt, welk zijn er nieuw bij gekomen?
- * Welke maatregelen waren effectief?
- * Op welke gebieden zijn aanvullende maatregelen nodig? Denk daarbij bijvoorbeeld aan verzekeringen.

Dit aangepaste beleidsstuk, dat door staf en bestuur voor de zomer is opgeteld, wordt dan na de zomer besproken in het directieoverleg, de GMR-en, de auditcommissie van de RvT en uiteindelijk in de RvT vergadering van eind september. Na deze adviesronde is een definitieve versie van het bijgestelde risicomanagement klaar en het kan dan verwerkt worden in het opstellen van de begroting in oktober. Zo is het risicomanagement cyclisch verankert in de planning en control cyclus. Om te zorgen dat het risicomanagement actueel is en blijft zal elke drie jaar een externe deskundige worden gevraagd het proces van risico-inventarisatie. De eerstvolgende keer hiervoor is 2025. Los van het vaststellen van mogelijke risico's zal het bestuur ook jaarlijks kijken naar te nemen maatregelen om de risico's te verkleinen, dan wel waar mogelijk het zich voordoen van de risico's te elimineren. Risico's met de grootste impact extra prioriteit geven in het effectueren van beheersingsmaatregelen. Het verlagen van deze risico's heeft een grote invloed op de benodigde weerstandscapaciteit. In de bijlage zijn de huidige beheersingsmaatregelen kort vermeld. Deze hebben de voortdurende aandacht van het bestuur en worden opgenomen in jaarplanning en beleidsontwikkeling.

In het kader van de stelselwijziging voor het vaststellen van de voorziening meerjarig onderhoud, past hier nog de opmerking dat hierdoor het eigen vermogen waarschijnlijk zal afnemen, terwijl de voorziening toeneemt. Uit de praktijk blijkt dat deze nieuwe berekeningswijze, de zogenaamde componentenmethode, éénmalig nadelig van invloed op het eigen vermogen, te zijn terwijl er geen Euro meer is uitgegeven. Doorvoeren van deze methode zal mogelijk al in 2022 moeten plaatsvinden om in de begroting per 1 januari 2023 te kunnen worden opgenomen. Omdat op dit moment hier nog geen definitieve duidelijkheid over is gegeven vanuit de overheid, betekent dit in ieder geval dat het bestuur een weerstandsvermogen moet aanhouden dat boven de ondergrens ligt zoals deze door de overheid wordt aangegeven. Het bestuur stelt vast dat het overheidsbeleid flink invloed heeft op de vermogenspositie en dat deze daarmee onder druk komt. Vooralsnog wacht het bestuur de ontwikkelingen af om in de loop van het jaar te kijken bij de voorbereiding van de begrotingen 2023, welke invloed het beleid van de overheid heeft op de vermogenspositie en de keuzes die het bestuur ten gevolge daarvan moet maken.

De verwachting is dat het eigen vermogen de komende jaren bij het te voeren beleid voldoende hoog is om de risico's en onzekerheden op te vangen. Overeenkomstig de benadering door de OCW wordt het gewenste eigen vermogen berekend voor het publieke deel van het eigen vermogen. Het gewenste minimum eigen vermogen is het op basis van een risicoanalyse berekend weerstandsvermogen. Dit laat zien dat het eigen vermogen op langere termijn op peil blijft. Door veranderende wet- en regelgeving en omstandigheden is de hoogte van het benodigde weerstandsvermogen niet vanzelfsprekend en zullen de afzonderlijke risico's de komende jaren (weer) tegen het licht gehouden worden en dit gebeurt op uniforme wijze voor dochter OPO Furore en PCBO Smallingerland. Op basis van onze eigen risicoanalyse zou het eigen vermogen hoger moeten zijn dan de berekening van het ministerie. Het verschil tussen de twee berekeningswijzen zien we in 2023 en 2024 duidelijk oplopen.

Financiële positie

De current ratio bedraagt 2,64 en daarmee beschikt PCBO Smallerland over een zeer sterke liquiditeitspositie. Dit houdt in dat de kortlopende activa 2,64 maal zo hoog zijn dan de kortlopende schulden. De solvabiliteit (eigen vermogen plus voorzieningen) bedraagt 81,1%, waar de signaleringswaarde van het ministerie van OCW 30% is.

Beide kengetallen laten zien dat de financiële positie zeer sterk is. Ten slotte is het weerstandsvermogen 39,0%. Dit kengetal geeft de verhouding weer tussen het eigen vermogen en de totale baten. Als deze buffer tussen de 5 en de 20 procent ligt, dan is dat voldoende.

Vastgesteld mag worden dat de financiële situatie van de stichting goed is en dat de continuïteit niet in gevaar komt. Aangezien er hierbij wel een gecalculeerd risico wordt genomen, is het van belang om met name het leerlingaantal en de daarvoor ingezette personele formatie strikt en blijvend te monitoren.

Coronacrisis

De verwachting is dat de coronacrisis nog gevolgen zal blijven hebben op de bedrijfsvoering. We zien in ieder geval het volgende:

- ✦ Hoge lasten en hoge baten (zie 3.2 Staat van baten en lasten) zullen de liquiditeit beïnvloeden. De risico's blijven voornamelijk beperkt.
- ✦ Er is hoger verzuim doordat het personeel in de risicogroep zit en/of daadwerkelijk ziek is.
- ✦ Er zal meer personeel nodig zijn voor lesgeven in kleine groepen en om achterstanden weg te werken.
- ✦ De kosten voor schoonmaak en bijbehorende materialen zullen op korte termijn boven normaal zijn.
- ✦ Lagere baten door minder ouderbijdragen.
- ✦ Nieuwbouw en verbouw van scholen worden uitgesteld door minder beschikbare middelen en hogere marktprijzen: dat leidt in die gevallen tot onbegrote onderhoudslasten.
- ✦ Structureel anders inrichten van het werk (kantoor, school, thuis) heeft gevolgen voor de inrichting van met name het Servicebureau en allen die niet direct betrokken zijn bij lesgevendende taken in de scholen.

Verantwoording financiën

Ontwikkelingen in meerjarig perspectief

Ontwikkeling leerlingenaantallen

	1-10-2019	1-10-2020	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024
Aantal leerlingen	2.086	1.988	1.885	1.857	1.830	1.821

Adenium en daarmee PCBO Smallerland, heeft als kern in haar strategisch beleidsplan dat we met elkaar willen en gaan werken aan de vorming van integrale kindcentra (IKC's). Daarmee heeft ze een duidelijk strategische koers uitgezet voor de toekomst. Dat neemt echter niet weg dat er nog steeds sprake is van krimp en dat om uiteenlopende redenen het marktaandeel kan veranderen. Daar waar scholen om niet acceptabele redenen leerlingen verliezen worden bestuurlijke interventies gedaan. Het geprognoseerde aantal leerlingen laat tot 2024 nog steeds een daling zien. Wel lijkt de snelheid van de daling te gaan afnemen. In 2021 is er nog een sterke daling die met name wordt veroorzaakt doordat Votum Nostrum per 1-8-2021 afscheid heeft genomen van PCBO Smallerland. Votum Nostrum gaat als samenwerkingsschool met het Twaspan in Wijnjewoude verder en werd bestuurlijk overgedragen aan schoolbestuur Comprix.

Ontwikkelingen personeel in FTE

	1-10-2021	1-10-2022	1-10-2023	1-10-2024	1-10-2025
Bestuur/management	10,1750	10,6917	10,2333	10,0000	10,0000
Onderwijzend personeel	116,7047	115,7279	106,4508	98,4626	98,3584
Ondersteunend personeel	27,3423	29,7585	27,7144	27,7144	27,7144

De belangrijkste factoren die de ontwikkeling van het aantal FTE binnen het bestuur beïnvloeden zijn de ontwikkeling van het aantal leerlingen en de wijzigingen in de geormerkte personele bekostiging, zoals de werkdrukmiddelen. Het bestuur acteert hierop door een flexibele pool aan te houden van waaruit personeel door kan stromen in de organisatie. Er is een goed loopbaanbeleid met uitstekende secundaire arbeidsvoorwaarden waardoor het werken bij PCBO Smallerland e.o. aantrekkelijk is.

Staat van baten en lasten en balans

	Realisatie 2020	Begroting 2021	Realisatie 2021	begroting 2022	begroting 2023	Begroting 2024	Vershil verslagjaar t.o.v. begroting	Vershil verslagjaar t.o.v. vorig jaar
BATEN								
Rijksbaten	14.711.197	13.589.321	15.449.231	14.337.703	13.919.246	13.268.887	1.859.910	738.034
Overige overheidsbijdragen en subsidies	383.570	343.420	532.954	342.820	342.820	342.820	189.534	149.384
Overige baten	450.074	450.224	745.730	450.367	419.796	418.250	295.506	295.656
TOTAAL BATEN	15.544.841	14.382.965	16.727.915	15.130.890	14.681.862	14.029.957	2.344.950	1.183.074
LASTEN								
Personeelslasten	12.694.584	12.462.281	12.909.660	12.305.859	11.703.428	11.233.332	447.379	215.076
Afschrijvingen	395.449	295.996	499.748	311.236	334.554	318.234	203.752	104.299
Huisvestingslasten	946.674	1.112.895	1.171.278	1.090.128	1.090.788	1.087.248	58.383	224.604
Overige lasten	1.021.727	774.399	1.569.010	1.286.219	983.063	966.398	794.611	547.283
TOTAAL LASTEN	15.058.434	14.645.571	16.149.696	14.993.442	14.111.833	13.605.212	1.504.125	1.091.262
SALDO								
Saldo baten en lasten	486.407	-262.606	578.219	137.448	570.029	424.745	840.825	91.812
Saldo financiële baten en lasten	47.822	20.000	-63.037	20.000	20.000	20.000	-83.037	-110.859
Saldo buitengewone baten en lasten	-	-	-	-	-	-	-	-
TOTAAL RESULTAAT	534.229	-242.606	515.182	157.448	590.029	444.745	757.788	-19.047

Kasstroomanalyse

De kasstroom op winstbasis laat een positief resultaat zien van € 802.231. Dit komt door het bedrijfsresultaat van € 578.219 en de afschrijvingen van € 307.618 en afname van de voorzieningen van € 83.606.

De kasstroom op operatiebasis laat een positief resultaat zien van € 136.592 en wordt veroorzaakt door lagere vorderingen van € 54.711 en stijgende kortlopende schulden van € 210.173.

De stijgende kortlopende schulden heeft te maken met te verrekenen exploitatielasten van Adenium met OPO Furore.

De kasstroom uit investeringsactiviteiten laat een negatief resultaat zien van € 139.654. Voor de materiële vaste activa is dit € 139.654. Dit komt met name door hoge desinvesteringen in materiële vaste activa als gevolg van het vertrek van Votum Nostrum en dalende investeringen in financiële vaste activa, totaal € 70.718, dit vooral als gevolg van koersdalingen in de obligatieportefeuille. De liquide middelen zijn € 1.108.477 hoger dan per 31 december 2020.

Toelichting op de balans

De balans van stichting PCBO Smallerland geeft een beeld van de aanwezige activa en passiva.

Analyse van de balans

Het balanstotaal is in de loop van 2021 toegenomen tot € 8.783.328. De waarde van de activa is € 641.748 toegenomen. In 2021 zijn de activa afgeboekt die betrekking hadden op Votum Nostrum en is er een vermogensoverdracht (privaat- en publiek vermogen en de opgebouwde reserve) geweest van € 449.163 en voorzieningen (jubilea en onderhoud) van € 91.537.

De mutatie van het Eigen Vermogen van € 515.182 bestaat uit:

- het feitelijke exploitatieresultaat	€ 656.069
- vermogensoverdracht Votum Nostrum	-€ 449.163
- te besteden NPO-middelen 2022	€ 308.276

Bij de vaste activa zien we de balanswaarde afnemen met € 376.553. Desinvesteringen in met name gebouwen en terreinen zorgen voor een afname van de boekwaarde van de materiële vaste activa met € 125.942. Per saldo is de obligatieportefeuille met € 144.886 afgenomen. Er is minder geïnvesteerd dan gedesinvesteerd, per saldo € 70.618. Daarnaast was er een negatief koersresultaat van € 74.168. De vorderingen zijn licht gestegen en de liquide middelen bedragen € 3.300.303.

Toelichting op de exploitatie

Met ingang van 2021 worden de gezamenlijke materiële uitgaven zoveel mogelijk in de administratie van stichting OPO Furore verwerkt. De gemeenschappelijke kosten worden daarna verrekend volgens de verdeelsleutel 42-58. Het positief exploitatieresultaat bedraagt € 515.182. Dit resultaat is nog enigszins vertekend, aangezien hierin een bate zit opgenomen van € 308.276 waarvan de lasten nog volgen en hierin de vermogensoverdracht van Votum Nostrum, een last van € 449.163, is opgenomen.

Verklaring belangrijkste verschillen van de exploitatie ten opzichte van vorig jaar

De baten - Hogere rijksbijdragen OCW van € 219.167 en hogere subsidies van € 518.867 zijn de oorzaak van totaal € 738.034 meer aan rijksbijdragen. De subsidies gerelateerd aan corona (waaronder Nationaal Programma Onderwijs) waren niet te voorzien.

Bij de overige overheidsbijdragen veroorzaken incidentele baten (met name een subsidie voor Extra handen in de klas) voor een toename van € 182.130. De overige baten zijn met name hoger door de verrekening van gezamenlijke kosten met OPO Furore.

De Lasten - Door corona is er hoger ziekteverzuim geweest, zijn toelages uitbetaald en is (vanuit subsidies) extra geïnvesteerd in het onderwijs. De personeelslasten zijn hierdoor met € 447.378 gestegen.

Als we de afboeking van de materiële vaste activa van Votum Nostrum, totaal € 192.130, buiten beschouwing laten is er € 87.831 minder afgeschreven dan vorig jaar. De huisvestingslasten zijn met € 224.604 gestegen. Hogere energielasten en wijzigingen in de dotatie/vrijval voorziening onderhoud zijn hiervan de belangrijkste oorzaak. De overige lasten zijn € 547.283 hoger wat veroorzaakt wordt door extra uitgaven voor NPO-uitgaven van € 224.223 en overdracht Votum Nostrum van € 449.163 en lagere administratie en beheerslasten van € 139.199.

Verklaring belangrijkste verschillen van de exploitatie ten opzichte van de begroting

De baten - De rijksbaten zijn € 1.859.910 hoger dan begroot. De middelen voor NPO (Nationaal Programma Onderwijs) en IOP (Inhaal- en Ondersteuningsprogramma) waren niet begroot en bedroegen alleen al zo'n € 979.000. De reguliere bekostiging en aanvullende bekostiging, waaronder asielzoeker/eerste opvang vreemdelingen, is ongeveer € 866.879 hoger dan geraamd, waarschijnlijk doordat dit in de begrotingsapplicatie van Tobias foutief is ingesteld door OBM.

De overige overheidsbaten zijn € 189.534 hoger dan begroot. Dit heeft zijn oorzaak met name door de aangevraagde subsidie voor extra handen in de klas. De overige baten zijn € 295.506 hoger dan begroot. Dit komt doordat de verhuur onverwachts ging stijgen € 68.412, compensatie van de afschrijving van de activa en vermogensoverdracht door Votum Nostrum van € 102.142, een bijdrage Comprix voor frictie en centrale kosten van € 49.700 en de afrekening PO/VO 2020/2021 van €78.377.

De lasten - De personeelslasten zijn € 447.378 hoger dan begroot. De loonkosten zijn vooral hoger door personeel niet in loondienst (w.o. detachering OPO Furore) van € 454.969. De afschrijvingslasten zijn iets hoger dan begroot door investeringen in ICT-apparatuur.

De overige lasten zijn €794.611 hoger dan begroot. Met name door de uitgaven voor de subsidies NPO en IOP is € 676.129 extra aan overige lasten uitgegeven (waar dus baten tegenover staan). Ook de administratie- en beheerslasten zijn € 96.821 hoger dan was begroot. Hier was de begroting te laag en dus niet realistisch begroot.

De financiële baten zijn € 83.037 lager dan begroot. De koersen dalen en er ontstaat daarmee een ongerealiseerd verlies van € 74.368. Dit is geen werkelijk verlies aangezien de effecten tegen nominale waarde zullen worden afgelost. Ook op de lopende rekening wordt rente over de aanwezige liquiditeiten berekend, waardoor het financieel resultaat tegenvalt.

Financiële kengetallen

Aan de hand van de jaarrekening kunnen een aantal kengetallen en ratio's worden berekend die verder inzicht kunnen geven in de gevolgen van het gevoerde beleid over het boekjaar en waardoor het beeld uit de jaarrekening kan worden verduidelijkt.

<u>Kengetallen</u>	<u>2021</u>	<u>2020</u>
<p><u>Rentabiliteit</u> <i>Exploitatieresultaat in een percentage van de totale baten.</i> De rentabiliteit geeft aan in hoeverre de inkomsten en uitgaven van een instelling elkaar in evenwicht houden.</p>	3%	3%
<p><u>Current ratio</u> <i>Verhouding vlottende activa en kortlopend vreemd vermogen.</i> Deze verhouding geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar korte termijnverplichtingen te voldoen. De signaleringswaarde die de inspectie voor het onderwijs hanteert is afhankelijk van de totale baten. Totale baten kleiner dan 3 miljoen, signaleringswaarde minder dan 1,5. Totale baten groter dan 3 miljoen maar kleiner dan 12 miljoen, signaleringswaarde minder dan 1. Totale baten groter dan 12 miljoen, signaleringswaarde minder dan 0,75.</p>	2,64	2,22
<p><u>Solvabiliteit 1</u> <i>Eigen vermogen in percentage van het totale vermogen</i></p>	74,3%	73,8%
<p><u>Solvabiliteit 2</u> <i>Eigen vermogen plus voorzieningen/ totale passiva</i> De solvabiliteit geeft aan in hoeverre de organisatie in staat is aan haar lange termijnverplichtingen te voldoen. 25% a 50% wordt als goed aangemerkt. Is de waarde hoger dan 25% (solvabiliteit 1) dan is de organisatie in staat om aan haar lange termijn verplichtingen te voldoen. Bij solvabiliteit 2 wordt door het ministerie van OCW een signaleringswaarde gehanteerd van 30%.</p>	81,1%	82,2%
<p><u>Weerstandsvermogen</u> <i>Eigen vermogen/ Totale baten</i> Het weerstandsvermogen geeft de vrije vermogensbuffer aan voor het opvangen van calamiteiten. Een percentage tussen de 5 en 20 procent wordt gezien als voldoende buffer.</p>	39,0%	38,7%
<p>Aantal leerlingen per teldatum 1-10 (t-1)</p>	2.087	2.116
<p>Gemiddeld aantal FTE</p>	172,90	170,50
<p><u>Personeelskosten per FTE</u></p>	74.666	74.457

Jaarrekening

Balans per 31 december 2021

(na verwerking resultaatbestemming)

1.	Activa	31 december 2021	31 december 2020
1.2	Materiële vaste activa	1.138.704	1.515.257
1.3	Financiële vaste activa	3.258.281	3.403.167
	Totaal vaste activa	4.396.985	4.918.424
1.5	Vorderingen	1.086.040	1.031.330
1.7	Liquide middelen	3.300.303	2.191.826
	Totaal vlottende activa	4.386.343	3.223.156
	Totaal activa	8.783.328	8.141.580

2.	Passiva	31 december 2021	31 december 2020
2.1	Eigen vermogen	6.524.514	6.009.332
2.2	Voorzieningen	598.868	682.475
2.4	Kortlopende schulden	1.659.946	1.449.773
	Totaal passiva	8.783.328	8.141.580

Staat van baten en lasten over 2021

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3. Baten			
3.1 Rijksbijdrage OCW	15.449.231	13.589.321	14.711.197
3.2 Overige overheidsbijdragen	532.954	343.420	383.570
3.5 Overige baten	745.730	450.224	450.074
Totaal baten	16.727.915	14.382.965	15.544.841
4. Lasten			
4.1 Personeelslasten	12.909.660	12.462.281	12.694.584
4.2 Afschrijvingen	499.748	295.996	395.449
4.3 Huisvestingslasten	1.171.278	1.112.895	946.674
4.4 Overige lasten	1.569.010	774.399	1.021.727
Totaal lasten	16.149.696	14.645.571	15.058.434
Saldo baten en lasten	578.219	262.606-	486.407
5 Financiële baten en lasten	63.037-	20.000	47.822
Netto resultaat	515.182	242.606-	534.229

A.1.3 Kasstroomoverzicht

	2021	2020
Kasstroom uit operationele activiteiten		
Resultaat voor financiële baten en lasten	578.219	486.407
<i>Aanpassingen voor:</i>		
- Afschrijvingen	307.618	395.449
- Mutaties voorzieningen	83.606-	220.586-
<i>Veranderingen in vlottende middelen:</i>		
- Vorderingen	54.711-	111.269-
- Kortlopende schulden	210.173	107.553-
Totaal kasstroom uit bedrijfsoperaties	957.693	442.448
Ontvangen interest	20.900	8.966
Betaalde interest	9.769-	-
Totaal kasstroom uit operationele activiteiten	968.823	451.415
Kasstroom uit investeringsactiviteiten		
(Des)investerings materiële vaste activa	68.936	192.406-
(Des)investerings financiële vaste activa	70.718	607.350-
Totaal kasstroom uit investeringsactiviteiten	139.654	799.756-
Mutatie liquide middelen	1.108.477	348.341-
Beginstand liquide middelen	2.191.826	2.540.168
Mutatie liquide middelen	1.108.477	348.341-
Eindstand liquide middelen	3.300.304	2.191.826

Toelichting behorende tot de jaarrekening

Grondslagen

De activiteiten van Stichting PCBO Smallerland en de onder deze rechtspersoon vallende scholen zijn geënt op het geven en bevorderen van primair christelijk onderwijs in de gemeente Smallerland en omstreken.

Algemeen

De jaarrekening is opgesteld volgens de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. In deze regeling is vastgesteld dat de wettelijke bepalingen van Titel 9 Boek 2 BW en de Richtlijnen voor de Jaarverslaggeving (in het bijzonder RJ 660 Onderwijsinstellingen) van toepassing zijn, met inachtneming van de daarin aangeduide uitzonderingen. De jaarrekening is opgesteld uitgaande van een verslaggevingsperiode gelijk aan het betreffende kalenderjaar.

De jaarrekening is opgesteld op basis van continuïteit. Het bestuur heeft daarin de effecten van de coronapandemie meegewogen en komt op basis van die afweging niet tot een andere conclusie.

Voor zover niet anders is vermeld worden activa, voorzieningen en schulden opgenomen tegen de nominale waarde.

Vergelijking met voorgaand jaar:

De gehanteerde grondslagen van waardering en van resultaatbepaling zijn ongewijzigd gebleven ten opzichte van het voorgaande jaar. De vergelijkende cijfers van het voorgaande boekjaar zijn, waar nodig, slechts qua rubricering voor vergelijkingsdoeleinden aangepast.

Schattingen:

De opstelling van de jaarrekening vereist dat het bestuur oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen alsmede van baten en lasten. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

De genoemde bedragen, voor zover niet anders vermeld, zijn opgenomen in hele euro's.

Het kasstroomoverzicht is opgenomen volgens de indirecte methode. De toelichting vloeit voort uit de toelichting op de afzonderlijke posten in de jaarrekening.

Grondslagen voor waardering van activa en passiva

Immateriële vaste activa

De immateriële vaste activa worden gewaardeerd op het bedrag van de bestede kosten verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De jaarlijkse afschrijvingen bedragen een percentage van de bestede kosten, zoals nader in de toelichting op de balans is gespecificeerd.

Materiële vaste activa

De materiële vaste activa worden gewaardeerd op verkrijgingsprijs, verminderd met de cumulatieve afschrijvingen en indien van toepassing met bijzondere waardeverminderingen. De afschrijvingen worden gebaseerd op de geschatte economische levensduur en worden berekend op basis van een vast percentage van de verkrijgingsprijs, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Er wordt afgeschreven vanaf het moment van ingebruikname van het materieel vast actief.

Op grond wordt niet afgeschreven.

De kosten van groot onderhoud worden in de jaarrekening verwerkt middels een voorziening groot onderhoud. De grondslagen zijn opgenomen onder de grondslagbeschrijving van voorzieningen.

De activeringsgrens is: € 500,-

Het systeem van afschrijvingen is als volgt:

Gebouwen, bestaande uit:

-Gebouwen 4% en 10% van de aanschafwaarde

Inventaris en apparatuur, bestaande uit:

-Inventaris 10% en 5% van de aanschafwaarde

-ICT 10% en 20% van de aanschafwaarde

Overige vaste bedrijfsmiddelen, bestaande uit:

-Onderwijsleerpakket 12,5% van de aanschafwaarde

Financiële vaste activa

De onder de financiële vaste activa opgenomen effecten betreffen obligaties die bestemd zijn om de uitoefening van de werkzaamheid van de instelling duurzaam te dienen en worden gewaardeerd op marktwaarde.

Waardeveranderingen van deze effecten worden rechtstreeks verwerkt in de staat van baten en lasten.

Vorderingen

Bij eerste verwerking worden de vorderingen opgenomen tegen de reële waarde en vervolgens gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. De reële waarde en de geamortiseerde kostprijs zijn gelijk aan de nominale waarde. De vorderingen worden verminderd met de noodzakelijk geachte voorzieningen voor het risico van oninbaarheid. Deze voorzieningen worden bepaald op basis van individuele beoordeling van vorderingen.

Algemene reserve

De Algemene reserve betreft een buffer ter waarborging van de continuïteit van het bevoegd gezag en wordt opgebouwd uit resultaatbestemming van overschotten die ontstaan uit het verschil tussen werkelijke baten en lasten.

Bestemmingsreserves

De bestemmingsreserve privaot is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen en middels het private resultaat over het onderhavige boekjaar.

Voorzieningen

Voorzieningen worden opgenomen tegen de berekende contante waarde. Een voorziening wordt eerst gevormd als voldaan is aan de vereisten terzake van het vormen van voorzieningen.

De voorziening jubilea is opgenomen tegen de contante waarde van de toekomstige uitbetalingen en is afhankelijk van de ingeschatte blijfkans, gemiddelde salarisstijging en disconteringsvoet. De werkelijke jubilea- uitkeringen worden ten laste van deze voorziening gebracht.

De voorziening duurzame inzetbaarheid wordt gevormd op basis van de ingediende verlofplanning van een personeelslid. Op basis van deze planning wordt het verlofsaldo bepaald. Tot op heden worden er nog maar zeer beperkt verlofplanningen gemaakt op basis van de regeling duurzame inzetbaarheid. De voorziening wordt pas opgenomen als de verplichting betrouwbaar is te schatten. De voorziening onderhoud is gebaseerd op de onderhoudsplanning van de komende jaren. De dotatie is op basis van de planning berekend en gelijkmatig verdeeld over de jaren. Periodiek wordt de planning geactualiseerd.

Jaarlijks wordt bekeken of de dotatie toereikend is. In de Regeling jaarverslaggeving onderwijs is een tijdelijke overgangsregeling opgenomen voor het toepassen van de methode van kostenegalitatie voor de voorziening groot onderhoud. Van deze tijdelijke overgangsregeling is gebruikt gemaakt bij het berekenen van de voorziening groot onderhoud.

Langlopende en kortlopende schulden

De langlopende en kortlopende schulden worden bij de eerste verwerking gewaardeerd tegen reële waarde. Langlopende/kortlopende schulden worden na eerste verwerking gewaardeerd tegen de geamortiseerde kostprijs. Deze is gelijk aan de nominale waarde.

Het Ministerie van OCW heeft onder de noemer Nationaal Programma Onderwijs een subsidie beschikbaar gesteld voor het herstel van het onderwijs en het compenseren van onderwijsachterstanden als gevolg van de coronacrisis. De bekostiging wordt als lumpsum bekostiging ontvangen en verantwoord. Het nog niet bestede middelen van deze subsidie is als kortlopende schuld op de balans opgenomen.

Pensioenen

Er is één pensioenregeling. Dit betreft een Nederlandse regeling en wordt gefinancierd door afdrachten aan pensioenuitvoerder, te weten het bedrijfstakpensioenfonds ABP. Per ultimo boekjaar heeft dit pensioenfonds een dekkingsgraad van 110,2% (beleidsdekkingsgraad). De pensioenverplichting wordt gewaardeerd volgens de 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering'. In deze benadering wordt de aan de pensioenuitvoerder te betalen premie als last in de staat van baten en lasten verantwoord. De stichting heeft geen verplichting tot het voldoen van aanvullende bijdragen in geval van een tekort bij ABP, anders dan het effect van hogere toekomstige premies. De stichting heeft daarom de pensioenregeling verwerkt als een 'verplichting aan de pensioenuitvoerder benadering' en heeft alleen de verschuldigde premies tot en met het einde van het boekjaar in de jaarrekening verantwoord.

Grondslagen voor resultaatbepaling

Baten

Onder baten wordt verstaan de van overheidswege toegekende (normatieve) bijdrage OCW, overige OCW- subsidies en (gemeentelijke) overheidsbijdragen, alsmede de van derden toegekende overige bijdragen. De baten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben.

Lasten

De lasten worden toegerekend aan het boekjaar waarop zij betrekking hebben. De lasten worden bepaald met inachtneming van de hiervoor reeds vermelde waarderingsgrondslagen. Verliezen die hun oorsprong vinden in het boekjaar worden in aanmerking genomen zodra deze voorzienbaar zijn.

A.1.4 Toelichting op de balans per 31 december 2021

1. Activa

1.2 Materiële vaste activa

	Aanschaf- waarde per 31 december 2020	Afschrijvingen tot en met 31 december 2020	Boekwaarde per 31 december 2020	Mutaties 2021			Aanschaf- waarde per 31 december 2021	Afschrijvingen tot en met 31 december 2021	Boekwaarde per 31 december 2021	
				Investerings	Desinves- teringen	Afschrijvingen				
1.2.1 Gebouwen en terreinen	959.922	595.582-	364.340	41.214	234.545-	57.123-	124.513	766.591	528.193-	238.398
1.2.2 Inventaris en apparatuur	2.328.003	1.528.971-	799.032	64.778	158.962-	161.358-	86.999	2.233.820	1.603.330-	630.489
1.2.3 Overige vaste bedrijfs- middelen	993.768	641.882-	351.885	22.752	34.758-	89.136-	19.073	981.761	711.946-	269.816
Materiële vaste activa	4.281.693	2.766.436-	1.515.257	128.745	428.266-	307.618-	230.585	3.982.173	2.843.469-	1.138.704

Technische installaties worden met ingang van boekjaar 2021 geactiveerd als onderdeel van de rubriek 1.2.1 Gebouwen en terreinen. Tot en met boekjaar 2020 werden de technische installaties verantwoord als onderdeel van de rubriek 1.2.2 Inventaris en apparatuur. Onder inventaris en apparatuur vallen de posten meubilair en ICT-middelen. Onder overige vaste bedrijfsmiddelen vallen investeringen in onderwijsleerpakket en overige investeringen.

De desinvesteringen betreft het opschonen van de activa module. Hiermee is een aanschafwaarde van € 428.266 gedesinvesteerd. Van deze activa is het overgrote deel reeds afgeschreven. De nog niet afgeschreven boekwaarde bedroeg € 197.680. Dit heeft met name betrekking het afstoten van activa door de overdracht van Votum Nostrum aan Comprix.

1.3 Financiële vaste activa

	Boekwaarde per 31 december 2020	Mutaties 2021			Boekwaarde per 31 december 2021
		Investerings	Desinves- tingen	Resultaat	
1.3.6 Effecten: Obligaties	3.403.167	396.250	466.968-	74.168-	3.258.281
Totaal	3.403.167	396.250	466.968-	74.168-	3.258.281

De beleggingen worden beheerd door Rabo Schretlen conform de voorwaarden van de Regeling beleggen, lenen en derivaten OCW 2016.

1.5 Vorderingen

	31 december 2021	31 december 2020
1.5.1 Debiteuren	77.187	97.366
1.5.2 Vorderingen OCW	595.659	646.717
De vordering OCW heeft betrekking op de overlopende posten vanuit o.a. de personele lumpsum.		
1.5.3 Te verrekenen gezamenlijke kosten Adenium	327.872	158.384
1.5.7 Overige vorderingen	11.789	105.728
1.5.8 Overlopende activa	73.533	23.135
Totaal Vorderingen	1.086.040	1.031.330

De vorderingen hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

1.7 Liquide middelen

	31 december 2021	31 december 2020
1.7.2 Banken	3.300.303	2.191.826
	<u>3.300.303</u>	<u>2.191.826</u>

2.1 Eigen vermogen

	Mutaties 2021			Boekwaarde per 31 december 2021
	Boekwaarde per 31 december 2020	Bestemming resultaat	Overige mutaties*)	
2.1.1 Algemene reserve	3.409.655	485.265	-	3.894.920
2.1.2 Bestemmingsreserve publiek	12.938	295.338	-	308.276
2.1.3 Bestemmingsreserve privaat	2.586.740	265.421-	-	2.321.319
	<u>6.009.332</u>	<u>515.182</u>	<u>-</u>	<u>6.524.514</u>

De bestemmingsreserve privaat is gevormd uit resultaten uit voorgaande jaren vanuit de private geldstromen. Het resultaat wordt berekend door de publieke baten en lasten en een aandeel van de rentebaten/lasten.

Toelichting Bestemmingsreserve publiek:

	Mutaties 2021			Boekwaarde per 31 december 2021
	Boekwaarde per 31 december 2020	Bestemming resultaat	Overige mutaties	
Personele reserve	12.938	12.938-	-	0
Bestemmingsreserve NPO	-	308.276	-	308.276
	<u>12.938</u>	<u>295.338</u>	<u>-</u>	<u>308.276</u>

2.2 Voorzieningen

	Mutaties 2021						
	Boekwaarde per 31 december 2020	Dotaties	Onttrekkingen	Vrijval	Boekwaarde per 31 december 2021	Kortlopende deel < 1 jaar	Langlopende deel > 1 jaar
2.2.1 Personeel	215.056	30.295	9.048-	24.693-	211.610	42.471	169.139
Jubilea	198.875	25.000	9.048-	24.693-	190.134	20.995	169.139
Duurzame inzetbaarheid	16.181	5.295	-	-	21.476	21.476	-
2.2.3 Overige voorzieningen	467.419	196.997	31.553-	245.605-	387.258	106.793	280.465
Onderhoud	467.419	196.997	31.553-	245.605-	387.258	106.793	280.465
	<u>682.475</u>	<u>227.292</u>	<u>40.601-</u>	<u>270.298-</u>	<u>598.868</u>	<u>149.264</u>	<u>449.604</u>

2.4 Kortlopende schulden

	31 december 2021	31 december 2020	
2.4.3	Crediteuren	97.960	88.012
2.4.5	Schulden aan groepsmaatschappijen	393.481	-
2.4.7.1	<i>Loonheffing</i>	458.217	489.060
2.4.7.3	<i>Premies sociale verzekeringen</i>	0	28.649
2.4.7.4	<i>Overige belastingen</i>	-	2.781
2.4.7	Totaal belastingen en premies sociale verzekeringen	458.217	520.490
2.4.8	Schulden terzake van pensioenen	166.138	160.726
2.4.9	Overige kortlopende schulden	16.042	49.775
2.4.10.2	<i>Vooruitontvangen subsidies OCW geoormerkt</i>	0-	-
	Het saldo van deze post wordt gespecificeerd in Model G, doelsubsidies OCW onder G2 A en G2 B.		
2.4.10.4	<i>Vooruitontvangen termijnen OCW niet geoormerkt</i>	2.951	187.199
2.4.10.5	<i>Overlopende passiva m.b.t. vakantiegeld</i>	385.186	384.661
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva algemeen</i>	4.600	37.176
2.4.10.8	<i>Overlopende passiva m.b.t. subsidie overig</i>	135.371	21.734
2.4.10	Totaal overlopende passiva	528.108	630.770
	Totaal kortlopende schulden	1.659.946	1.449.773

De kortlopende schulden hebben een looptijd korter dan 1 jaar.

2.5 Niet in de balans opgenomen activa en verplichtingen

Er is een contract met Onderwijsbureau Meppel. Dit contract wordt periodiek verlengd.

Gebeurtenissen na balansdatum

Er zijn geen gebeurtenissen na balansdatum die van invloed zijn op de waardering van de in de balans getoonde posten of het resultaat.

Model G Overzicht doelsubsidies OCW

De prestatie is ultimo verslagjaar conform de subsidiebeschikking:

G1 Verantwoording van subsidies zonder verrekeningsclausule

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Totaalbedrag toewijzing (€)	Ontvangen in 2021	Geheel uitgevoerd en afgerond	Nog niet geheel afgerond
Subsidie lerarenbeurs/studieverlof			45.953	45.953	X	
			<u>45.953</u>	<u>45.953</u>		

G2 Verantwoording van subsidies met verrekeningsclausule

G2-A Aflopend per ultimo verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2020	Lasten t/m 2020	Stand begin 2021	Ontvangen in 2021	Lasten in 2021	Te verrekenen 31-12-21
Subsidie extra ondersteuning leerlingen na thuisonderwijs tijdens coronacrisis/inhaal- en ondersteuningsprogramma 20-21	2400134442	19-11-2020	215.100	215.000	27.901	187.099	-	187.099	-
Subsidie extra ondersteuning leerlingen na thuisonderwijs tijdens coronacrisis/inhaal- en ondersteuningsprogramma 20-21	2400152132	15-7-2021				-	173.700	173.700	-
Aflopend			<u>215.100</u>	<u>215.000</u>	<u>27.901</u>	<u>187.099</u>	<u>173.700</u>	<u>360.799</u>	<u>-</u>

G2-B Doorlopend tot in een volgend verslagjaar

Omschrijving	Kenmerk	Datum	Bedrag toewijzing (€)	Ontvangen t/m 2020	Lasten t/m 2020	Stand begin 2021	Ontvangen in 2021	Lasten in 2021	Stand ultimo 2021
N.v.t.			-	-	-	-	-	-	-
Doorlopend			<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>	<u>-</u>

Toelichting op de staat van baten en lasten over 2021

3 Baten

3.1 Rijksbijdragen OCW

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.1.1.1 Rijksbijdragen OCW	13.605.256	12.352.321	13.383.759
3.1.2.1 Geormerkte subsidies	5.000	-	-
3.1.2.2 Niet geormerkte subsidies	999.250	411.621	480.383
Totaal rijksbijdragen via OCW	14.609.507	12.763.942	13.864.142
3.1.3.3 Rijksbijdragen via samenwerkingsverband	839.724	825.379	847.054
Totaal rijksbijdragen	15.449.231	13.589.321	14.711.197

3.2 Overige overheidsbijdragen en -subsidies

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.2.1 Gemeentelijke bijdragen en subsidies	350.824	343.420	351.559
3.2.2 Overige overheidsbijdragen	182.130	-	32.011
	532.954	343.420	383.570

3.5 Overige baten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
3.5.1 Verhuur	88.412	20.000	58.920
3.5.2 Detachering personeel	278.476	303.884	298.577
3.5.5 Ouderbijdragen	96.274	110.143	56.132
3.5.6 Overig	282.568	16.197	36.445
	745.730	450.224	450.074

4.1 Personele lasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
4.1.1.1 Bruto lonen en salarissen	8.749.432	8.763.651	9.352.351
4.1.1.2 Sociale lasten	1.547.756	1.550.271	1.619.484
4.1.1.3 Pensioenlasten	1.482.329	1.484.738	1.390.901
4.1.1 Lonen, salarissen, sociale lasten en pensioenen	11.779.518	11.798.660	12.362.736
4.1.2.1 Dotaties personele voorzieningen	19.959	26.000	18.091
4.1.2.2 Personeel niet in loondienst	587.827	132.858	443.357
4.1.2.3 Overig	710.928	385.831	198.750
4.1.2.4 Scholing/opleiding	88.987	118.932	129.567
4.1.2 Overige personele lasten	1.407.701	663.621	789.765
4.1.3 Af: Uitkeringen	277.559-	-	457.917-
	12.909.659	12.462.281	12.694.584

Realisatie 2021	Realisatie 2020
--------------------	--------------------

Gemiddeld aantal FTE

Afier
Afier Auditors B.V.
Uitsluitend voor
identificatiedoelender

Adenium • Jaarverslag PCBU Smallingerland

173

170

4.2 Afschrijvingen

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
4.2.2.1 Gebouwen	57.123	59.502	67.344
4.2.2.2 Inventaris en apparatuur	161.358	144.510	223.055
4.2.2.4 Onderwijsleerpakket	89.136	91.984	105.050
	307.618	295.996	395.449
Boekresultaat desinvesteringen	192.130		-
	<u>499.748</u>	<u>295.996</u>	<u>395.449</u>

4.3 Huisvestingslasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
4.3.1 Huur	347.671	335.880	335.885
4.3.2 Verzekeringen	4.750	-	-
4.3.3 Onderhoud	148.554	106.341	155.935
4.3.4 Water en energie	283.412	218.595	220.530
4.3.5 Schoonmaakkosten	330.498	278.330	329.872
4.3.6 Heffingen	22.584	25.381	23.038
4.3.7 Dotaties overige onderhoudsvoorzieningen	48.607-	112.368	155.529-
4.3.8 Overige huisvestingslasten	82.417	36.000	36.944
	<u>1.171.278</u>	<u>1.112.895</u>	<u>946.674</u>

4.4 Overige lasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
4.4.1 Administratie- en beheerslasten	365.156	268.335	504.355
4.4.2.1 Inventaris en apparatuur	3.490	8.410	1.968
4.4.2.2 Leermiddelen	335.090	308.510	359.303
4.4.2 Inventaris, apparatuur en leermiddelen	338.580	316.920	361.271
4.4.4 Overig	865.273	189.144	156.101
	<u>1.569.010</u>	<u>774.399</u>	<u>1.021.727</u>

Uitsplitsing

4.4.1.1 Honorarium onderzoek jaarrekening	<u>22.352</u>		<u>12.947</u>
Accountantslasten	<u>22.352</u>		<u>12.947</u>

5 Financiële baten en lasten

	Realisatie 2021	Begroting 2021	Realisatie 2020
5.1 Rentebaten	20.900	-	8.966
5.3 Waardeveranderingen financiële vaste activa en effecten	74.168-	20.000	38.856
5.5 Rentelasten	9.769-	-	-
	<u>63.037-</u>	<u>20.000</u>	<u>47.822</u>

A.1.7. Overzicht verbonden partijen

Overige verbonden partijen (minderheidsbelang en geen beslissende zeggenschap)

Naam	Juridische vorm	Statutaire zetel	Code activiteit
Adenium	Stichting	Drachten	4
OPO Furore	Stichting	Drachten	4

Code activiteiten: 1. contractonderwijs, 2. contractonderzoek, 3. onroerende zaken, 4. overige

A.1.8. Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector

Per 1 januari 2013 is de Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) ingegaan. Deze verantwoording is opgesteld op basis van de Regeling bezoldiging topfunctionarissen OCW-sectoren die op Stichting PCBO Smallerland van toepassing is. Op grond van de WNT-regelgeving is de klasse-indeling C van toepassing. Bij deze klasse-indeling geldt voor 2021 een bezoldigingsmaximum van € 149.000. Dit geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt met ingang van 1 januari 2016 voor de eerste 12 kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief.

Deze klasseindeling is gebaseerd op de uitkomsten van de complexiteitsvragen die als volgt zijn vastgesteld:

Gemiddelde totale baten	4
Gemiddeld aantal leerlingen	2
Gewogen aantal onderwijssoorten	2
Totaal aantal complexiteitspunten	<u>8</u>

1 Bezoldiging topfunctionarissen

1a. Leidinggevende topfunctionarissen mét dienstbetrekking en leidinggevende topfunctionarissen zonder dienstbetrekking vanaf de 13e maand van de functievervulling alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Gegevens 2021	B. van Loo	T. Praamstra	G. Veenstra
Functiegegevens	Voorzitter CvB	Lid CvB	Lid CvB
Aanvang en einde functievervulling 2021	1/1-13/6	1/1-31/12	1/10-31/12
Omvang dienstverband in FTE	0,42	0,37	0,42
Dienstbetrekking?	ja	ja	ja
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	21.867	41.606	9.569
Beloningen betaalbaar op termijn	4.189	8.016	1.880
Subtotaal	26.056	49.622	11.449
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	28.118	54.762	15.774
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag			
Bezoldiging	26.056	49.622	11.449
Bedrag van de overschrijding	n.v.t.	n.v.t.	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan			
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling			
Gegevens 2020			
Aanvang en einde functievervulling 2020	1/1-31/12	1/1-31/12	n.v.t.
Omvang dienstverband 2020 in FTE	0,42	0,336	n.v.t.
Dienstbetrekking?	ja	ja	n.v.t.
Bezoldiging			
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	51.455	37.060	n.v.t.
Beloningen betaalbaar op termijn	8.578	6.403	n.v.t.
Subtotaal	60.033	43.463	n.v.t.
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	60.060	48.048	n.v.t.
Totaal bezoldiging 2020	60.033	43.463	n.v.t.

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (bedragen in €)

1c. Toezichthoudende topfunctionarissen (bedragen in €)							
Gegevens 2021	F.Kooiker	S.Rispens	H.Bosma	B.A.de Jong	I.Grijpma	R v.d. Meulen	GA Himmelreich- Postma
Functiegegevens	Voorzitter RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT	Lid RvT
Aanvang en einde functievervulling 2021	1/1-31/12	n.v.t.	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	30/6-31/12	1/9-31/12
Bezoldiging							
Bezoldiging	2.699	0	1.680	1.680	1.800	1.680	840
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	22.350	0	14.900	14.900	14.900	7.552	4.980
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag							
Bezoldiging	2.699	0	1.680	1.680	1.800	1.680	840
Bedrag van de overschrijding							
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan							
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling							
Gegevens 2020							
Aanvang en einde functievervulling 2020	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	1/1-31/12	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	2.559	1.719	1.719	1.719	1.719		
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	21.450	14.300	14.300	14.300	14.300		

Voor elke hierboven vermelde onverschuldigde betaling is een vordering ingesteld die is inbegrepen in de post 'Overige vorderingen'.

2. Uitkeringen wegens beëindiging dienstverband aan topfunctionarissen, met of zonder dienstbetrekking, alsmede degenen die op grond van hun voormalige functie nog 4 jaar als topfunctionaris worden aangemerkt (bedragen in €)

Gegevens 2021	B. van Loo
Functiegegevens	
Functie(s) bij beëindiging dienstverband	Voorzitter CvB
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	0,42
Jaar waarin dienstverband is beëindigd	2021
Uitkering wegens beëindiging van het dienstverband	
Overeengekomen uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	2.706
Individueel toepasselijk maximum	31.500
Totaal uitkeringen wegens beëindiging dienstverband	2.706
Waarvan betaald in 2021	2.706
-/- Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	0
Bedrag van de overschrijding	n.v.t.
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.

4 overige rapportageverplichtingen op grond van de WNT

Naast de hierboven vermelde topfunctionarissen zijn er geen functionarissen met dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijk drempelbedrag hebben ontvangen.

Bestemming van het resultaat

Het voorstel voor de resultaatbestemming is als volgt:

- € 485.265 wordt toegevoegd aan de algemene reserve
- € - wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve personeel
- € 308.276 wordt toegevoegd aan de bestemmingsreserve NPO
- € 12.938- wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve overig
- € 265.421- wordt onttrokken aan de bestemmingsreserve privaat

Het College van Bestuur en de Raad van Toezicht stemmen in met de bestemming van het resultaat.

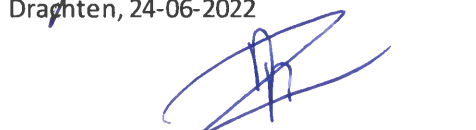
Voorzitter van de Raad van Toezicht, de heer F. Kooiker

Drachten, 24-06-2022

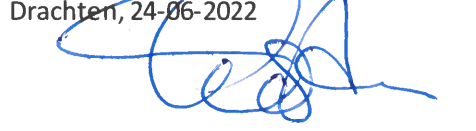
Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht, mevrouw. B de Jong

Drachten, 24-06-2022

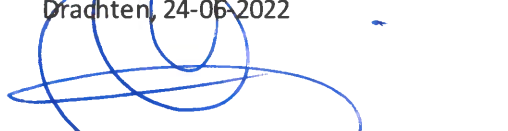
Lid van de Raad van Toezicht, mevrouw. G. Postma

Drachten, 24-06-2022

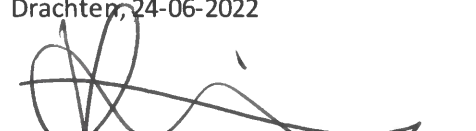
Lid van de Raad van Toezicht, mevrouw. I. Grijpma

Drachten, 24-06-2022

Lid van de Raad van Toezicht, de heer R. van der Meulen

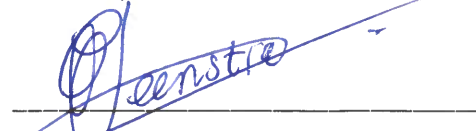
Drachten, 24-06-2022

Het College van Bestuur Adenium

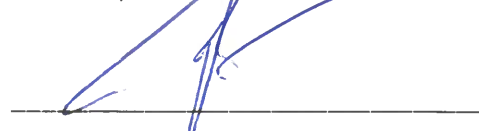
Mevrouw G. Veenstra

Drachten, 24-06-2022

de heer T. Praamstra

Drachten, 24-06-2022

Gegevens over de rechtspersoon

Naam instelling Stichting Protestants Christelijk Basisonderwijs Smallingerland e.o.

Statutair adres De Lanen 1, 9204 WB Drachten

Correspondentieadres Postbus 210, 9200 AE Drachten

Telefoon 0512- 58 26 00

E-mail info@pcbosmallingerland.nl

Internetsite www.pcbosmallingerland.nl

KvK-nummer 40005317

Contactpersoon dhr. J. Hoogterp

Functie Business controller

Telefoon 0512- 58 26 31

E-mail jan.hoogterp@adenium.nl

Accountantskantoor Afier Accountants

Accountant Drs. J.H. Kreuze RA/RE

Bestuursnummer 40342

Brinnummers

06NU PCBO By de Boarne

06QJ SWS De Diamant

06SG SWS De Frissel

07JX SWS De Leister Igge

14WQ SBO Sjalom

15UV PCBO Het Anker

15XD PCBO Het Mozaïek

15ZE PCBO De Spreng

16AY PCBO 't Foarhûs

16DW PCBO De Voorde

16JI PCBO It Ambyld

CONTROLEVERKLARING VAN DE ONAFHANKELIJKE ACCOUNTANT

Aan: Raad van Toezicht van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallerland en omstreken

A. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening 2021

Ons Oordeel

Wij hebben de jaarrekening 2021 van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallerland en omstreken te Drachten gecontroleerd.

Naar ons oordeel:

- geeft de in het jaarverslag opgenomen jaarrekening een getrouw beeld van de grootte en de samenstelling van het vermogen van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallerland en omstreken op 31 december 2021 en van het resultaat over 2021 in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs;
- zijn de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties over 2021 in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand gekomen in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf 2.3.1 Referentiekader van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

De jaarrekening bestaat uit:

1. de balans per 31 december 2021;
2. de staat van baten en lasten over 2021;
3. de toelichting met een overzicht van de gehanteerde grondslagen voor financiële verslaggeving en andere toelichtingen.

De basis voor ons oordeel

Wij hebben onze controle uitgevoerd volgens het Nederlands recht, waaronder ook de Nederlandse controlestandaarden en het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 vallen. Onze verantwoordelijkheden op grond hiervan zijn beschreven in de sectie 'Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening'.

Wij zijn onafhankelijk van Stichting Protestants Christelijk Basis Onderwijs Smallerland en omstreken zoals vereist in de Verordening inzake de onafhankelijkheid van accountants bij assurance-opdrachten (ViO) en andere voor de opdracht relevante onafhankelijkheidsregels in Nederland. Verder hebben wij voldaan aan de

Verordening gedrags- en beroepsregels accountants (VGBA).

Wij vinden dat de door ons verkregen controle-informatie voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel.

Naleving anticumulatiebepaling WNT niet gecontroleerd

In overeenstemming met het Controleprotocol WNT 2021 hebben wij de anticumulatiebepaling, bedoeld in artikel 1.6a WNT en artikel 5, lid 1 sub j Uitvoeringsregeling WNT, niet gecontroleerd. Dit betekent dat wij niet hebben gecontroleerd of er wel of niet sprake is van een normoverschrijding door een leidinggevende topfunctionaris vanwege eventuele dienstbetrekkingen als leidinggevende topfunctionaris bij andere WNT-plichtige instellingen, alsmede of de in dit kader vereiste toelichting juist en volledig is

B. Verklaring over de in het jaarverslag opgenomen andere informatie.

Naast de jaarrekening en onze controleverklaring daarbij, omvat het jaarverslag andere informatie, die o.a. bestaat uit het bestuursverslag en de overige gegevens.

Op grond van onderstaande werkzaamheden zijn wij van mening dat de andere informatie:

- met de jaarrekening verenigbaar is en geen materiële afwijkingen bevat;
- alle informatie bevat die op grond van de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en op grond van de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 is vereist.

Wij hebben de andere informatie gelezen en hebben op basis van onze kennis en ons begrip, verkregen vanuit de jaarrekeningcontrole of anderszins, overwogen of de andere informatie materiële afwijkingen bevat.

Met onze werkzaamheden hebben wij voldaan aan de vereisten in de Regeling jaarverslaggeving onderwijs, paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021 en de Nederlandse Standaard 720. Deze werkzaamheden hebben niet dezelfde diepgang als onze controlewerkzaamheden bij de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opstellen van de andere informatie, waaronder het bestuursverslag en de overige gegevens in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs en met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.2.2. Bestuursverslag' van het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021.

C. Beschrijving van verantwoordelijkheden met betrekking tot de jaarrekening

Verantwoordelijkheden van het bestuur en de raad van toezicht voor de jaarrekening.

Het bestuur is verantwoordelijk voor het opmaken en getrouw weergeven van de jaarrekening, in overeenstemming met de Regeling jaarverslaggeving onderwijs. Het bestuur is ook verantwoordelijk voor het rechtmatig tot stand komen van de in de jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties, in overeenstemming met de in de relevante wet- en regelgeving opgenomen bepalingen, zoals opgenomen in paragraaf '2.3.1. Referentiekader' van het Onderwijsaccountantsprotocol 2021.

In dit kader is het bestuur tevens verantwoordelijk voor een zodanige interne beheersing die het bestuur noodzakelijk acht om het opmaken van de jaarrekening en de naleving van die relevante wet- en regelgeving mogelijk te maken zonder afwijkingen van materieel belang als gevolg van fouten of fraude.

Bij het opmaken van de jaarrekening moet het bestuur afwegen of de onderwijsinstelling in staat is om haar activiteiten in continuïteit voor te zetten. Op grond van genoemde verslaggevingsstelsel moet het bestuur de jaarrekening opmaken op basis van de continuïteitsveronderstelling, tenzij het bestuur het voornemen heeft om de onderwijsinstelling te liquideren of de activiteiten te beëindigen of als beëindiging het enige realistische alternatief is. Het bestuur moet gebeurtenissen en omstandigheden waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten toelichten in de jaarrekening.

De raad van toezicht is verantwoordelijk voor het uitoefenen van toezicht op het proces van financiële verslaggeving van de onderwijsinstelling.

Onze verantwoordelijkheden voor de controle van de jaarrekening

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel.

Onze controle is uitgevoerd met een hoge mate maar geen absolute mate van zekerheid waardoor het mogelijk is dat wij tijdens onze controle niet alle materiële fouten en fraude ontdekken.

Afwijkingen kunnen ontstaan als gevolg van fouten of fraude en zijn materieel indien redelijkerwijs kan worden verwacht dat deze, afzonderlijk of gezamenlijk, van invloed kunnen zijn op de economische beslissingen die gebruikers op basis van deze jaarrekening nemen. De materialiteit beïnvloedt de aard, timing en omvang van onze controlewerkzaamheden en de evaluatie van het effect van onderkende afwijkingen op ons oordeel.

Wij hebben deze accountantscontrole professioneel kritisch uitgevoerd en hebben waar relevant professionele oordeelsvorming toegepast in overeenstemming met de Nederlandse controlestandaarden, het Onderwijsaccountantsprotocol OCW 2021, ethische voorschriften en de onafhankelijkheidseisen. Onze controle bestond onder andere uit:

- het identificeren en inschatten van de risico's
  - dat de jaarrekening afwijkingen van materieel belang bevat als gevolg van fouten of fraude,
  - van het niet rechtmatig tot stand komen van baten en lasten alsmede de balansmutaties, die van materieel belang zijn
- het in reactie op deze risico's bepalen en uitvoeren van controlewerkzaamheden en het verkrijgen van controle-informatie die voldoende en geschikt is als basis voor ons oordeel. Bij fraude is het risico dat een afwijking van materieel belang niet ontdekt wordt groter dan bij fouten. Bij fraude kan sprake zijn van samenspanning, valsheid in geschrifte, het opzettelijk nalaten transacties vast te leggen, het opzettelijk verkeerd voorstellen van zaken of het doorbreken van de interne beheersing;
- het verkrijgen van inzicht in de interne beheersing die relevant is voor de controle met als doel controlewerkzaamheden te selecteren die passend zijn in de omstandigheden. Deze werkzaamheden hebben niet als doel om een oordeel uit te spreken over de effectiviteit van de interne beheersing van de onderwijsinstelling;
- het evalueren van de geschiktheid van de gebruikte grondslagen voor financiële verslaggeving, de gebruikte financiële rechtmatigheidscriteria en het evalueren van de redelijkheid van schattingen door het bestuur en de toelichtingen die daarover in de jaarrekening staan;
- het vaststellen dat de door het bestuur gehanteerde continuïteitsveronderstelling aanvaardbaar is. Tevens het op basis van de verkregen controle-informatie vaststellen of er gebeurtenissen en omstandigheden zijn waardoor gerede twijfel zou kunnen bestaan of de onderwijsinstelling haar activiteiten in continuïteit kan voortzetten. Als wij concluderen dat er een onzekerheid van materieel belang bestaat, zijn wij verplicht om aandacht in onze controleverklaring te vestigen op de relevante gerelateerde toelichtingen in de jaarrekening. Als de toelichtingen inadequaat zijn, moeten wij onze verklaring aanpassen. Onze conclusies zijn gebaseerd op de controle-informatie die verkregen is tot de datum van onze controleverklaring. Toekomstige gebeurtenissen of omstandigheden kunnen er echter toe leiden dat een instelling haar continuïteit niet langer kan handhaven;
- het evalueren van de presentatie, structuur en inhoud van de jaarrekening en de daarin opgenomen toelichtingen; en
- het evalueren of de jaarrekening een getrouw beeld geeft van de onderliggende transacties en gebeurtenissen en of de in deze jaarrekening verantwoorde baten en lasten alsmede de balansmutaties in alle van materieel belang zijnde aspecten rechtmatig tot stand zijn gekomen.

Afier

Wij communiceren met de raad van toezicht onder andere over de geplande reikwijdte en timing van de controle en over de significante bevindingen die uit onze controle naar voren zijn gekomen, waaronder eventuele significante tekortkomingen in de interne beheersing.

Tynaarlo, 29 juni 2022

Afier Auditoren B.V.
T.H.. Velvis-Boiting RA

Tekenpagina

Dit jaarverslag van PCBO Smallingerland e.o. is vastgesteld door het College van Bestuur en goedgekeurd door de Raad van Toezicht.

Voorzitter van de Raad van Toezicht, de heer F. Kooiker

Drachten, 24-06-2022

Vicevoorzitter van de Raad van Toezicht, mevrouw. B de Jong

Drachten, 24-06-2022

Lid van de Raad van Toezicht, mevrouw. G. Postma

Drachten, 24-06-2022

Lid van de Raad van Toezicht, mevrouw. I. Grijpma

Drachten, 24-06-2022

Lid van de Raad van Toezicht, de heer R. van der Meulen

Drachten, 24-06-2022

Het College van Bestuur Adenium

Mevrouw G. Veenstra

Drachten, 24-06-2022

de heer T. Praamstra

Drachten, 24-06-2022

Bijlage 1 Overzicht scholen PCBO Smallerland e.o.

Naam school Website school Link	PCBO By de Boarne www.pcbobydeboarne.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Diamant www.swsdediamant.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Frissel www.swsdefrissel.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Leister Igge www.swsdeleisterigge.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	SBO Sjalom www.sbosjalom.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO Het Anker www.pcbohetanker.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO Het Mozaïek www.pcbohetmozaiek.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Spreng www.pcbodespreng.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO 't Foarhûs www.pcboitfoarhus.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO De Voorde www.pcbodevoorde.nl scholen op de kaart
Naam school Website school Link	PCBO It Ambyld www.pcboitambyld.nl scholen op de kaart

Bijlage 2   Verslag Intern Toezicht 2021

Inleiding

In dit verslag legt de Raad van Toezicht van Adenium (en daarmee van de dochters van Adenium) verantwoording af over haar activiteiten in 2021 en de achtergrond en organisatie daarvan. Een en ander in overeenstemming met de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs.

Visie op toezicht houden

Adenium ontleent haar bestaansrecht aan het - als maatschappelijke instelling - mogen bieden van een veilige en kwalitatief goede leeromgeving aan kinderen in de leeftijd van 0 tot ca. 12 jaar in de gemeenten Smallingerland en Tytsjerksteradiel. De belangen van de kinderen zijn daarin leidend en de missie en visie, zoals beschreven in het Strategisch Beleidsplan, zijn daarbij bepalend. De verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht (RvT) is toezien dat de instelling die doelstelling realiseert binnen de kaders en normen die daarvoor zijn afgesproken. Om dat te realiseren houdt de RvT conform de statuten toezicht op het functioneren van het College van Bestuur (CvB) en de algemene gang van zaken binnen de instelling. Daarnaast is de RvT adviseur en klankbord voor het CvB.

Ten slotte is de RvT werkgever van de leden van het CvB. Een en ander zoals bedoeld in de Code Goed Bestuur in het Primair Onderwijs en de statuten en reglementen van Adenium is vastgelegd in het Toezichtskader Intern Toezicht Adenium.

Organisatie van het toezicht

De RvT van Adenium bestaat uit vijf leden die functioneren als een collegiale raad, met respect voor elkaars deskundigheid en persoonlijkheid. In de profielschets en de benoemingsprocedure is een en ander verder uitgewerkt.

Zie voor de samenstelling van de RvT paragraaf 5 van dit verslag. De RvT leden hebben vanuit kennis en ervaring een bepaald deskundigheidsprofiel van waaruit zij een bijdrage leveren aan vergaderingen en besluiten. RvT leden krijgen en nemen ruimte voor open discussie met respect voor elkaars gezichtspunten. Het voeren van een goed beargumenteerde en open dialoog gaat vooraf aan het innemen van een standpunt.

Commissies

De RvT kent een remuneratiecommissie die de RvT adviseert over het aanstellings- en beloningsbeleid van het bestuur en de RvT. Deze commissie heeft in 2021 twee keer een functioneringsgesprek met beide leden van het CvB afzonderlijk gevoerd.

Tevens is er een auditcommissie die zich richt op de vraagstukken van financiën, risicobeheersing en informatievoorziening. Zij laat zich mede informeren door de controller en de accountant.

De commissies maken verslagen van hun vergaderingen, die inclusief de daarin opgenomen beargumenteerde adviezen aan de RvT in de reguliere RvT-vergaderingen worden besproken.

De RvT kent geen specifieke onderwijscommissie, maar vindt dit een collectieve zaak. Wel kent de RvT één lid dat speciaal belast is met de voorbereiding van de bespreking van het onderwijskwaliteitsbeleid met het CvB.

Informatievoorziening

De RvT ontvangt enerzijds periodiek informatie van het CvB. Dit zowel in reguliere vergaderingen als in themabijeenkomsten, waarbij ook derden aanwezig (kunnen) zijn, zoals leden van het Servicebureau, de accountant en externe deskundigen. Deze informatie heeft in 2021 in de behoefte voorzien.

Anderzijds wil de RvT ook graag zelf informatie verzamelen en indrukken opdoen door aparte gesprekken met de (gezamenlijke) GMR-en en met de schooldirecteuren door middel van schoolbezoeken. Vanwege de coronabeperkingen hebben in 2021 de schoolbezoeken digitaal plaatsgevonden. Toch zijn deze bezoeken wederzijds als plezierig en zeer nuttig ervaren. De bevindingen zijn gedeeld in de RvT-vergadering.

In 2021 is helaas maar één keer samen met de GMR-en vergaderd.

Het is lastig gebleken via Teams tot een goede en meer diepgaande uitwisseling van gedachten te komen.

Een vertegenwoordiging van de RvT heeft deelgenomen aan een tweetal met externe begeleiding gehouden interne sessies met betrekking tot het risicomanagement en de bepaling van het benodigde weerstandsvermogen.

De RvT van Adenium is lid van de VTOI-NVTK. Langs deze weg wordt ook de nodige informatie verkregen en worden bijeenkomsten bijgewoond.

Zelfevaluatie

Jaarlijks houdt de RvT een zelfevaluatie. Dit najaar heeft deze plaatsgevonden zonder externe begeleiding en zonder het CvB. De zelfevaluatie is voorbereid door de remuneratiecommissie en aan de hand van de zeven principes van de Code Goed Toezicht 1.0 is de deelnemers en het CvB gevraagd in hoeverre we daaraan als RvT momenteel voldoen.

Geconcludeerd is dat de werkwijze steeds professioneler wordt, er over en weer groot vertrouwen is, de verbinding met de maatschappelijke omgeving wordt gemist, de rol als klankbord voor het CvB nog te weinig uit de verf komt, hetgeen ook geldt voor de netwerkfunctie van de RvT. Tijdens de reguliere vergaderingen bepaalt de grote hoeveelheid informatie de agenda, de RvT wil nog meer toekomen aan de eigen vragen.

De genoemde punten zijn gedeeld met het CvB en zullen komend jaar verder worden uitgewerkt.

Benoeming nieuwe bestuurder

Door het vertrek van de Bas van Loo als voorzitter van het CvB per 14 juni 2021 heeft de RvT het proces geleid om te komen tot openbare werving van een nieuwe bestuurder. Dit met ondersteuning van een extern bureau. Daarbij is besloten over te gaan op een volledig collegiaal bestuur.

Na een zorgvuldig proces van selectie en benoeming heeft de RvT mevrouw Greetje Veenstra benoemd als nieuw lid van het CvB per 1 oktober 2021.

Vergaderingen en bijeenkomsten

De RvT heeft in 2021 acht keer met het CvB vergaderd, meestal online. Voorafgaand aan die vergaderingen heeft de RvT vooroverleg. In de reguliere vergaderingen zijn vaste onderwerpen geweest: identiteit, mededelingen van CvB, RvT-zaken, bezoeken/rapportages onderwijsinspectie en voortgang expeditieteams op de realisatie van de in het Strategisch Beleidsplan vastgelegde doelstellingen.

De belangrijkste gespreksonderwerpen zijn verder geweest (waar geen besluit vermeld staat is de bespreking informerend/adviserend geweest):

Datum	Onderwerpen	Besluit
29 januari (regulier)	Aanpassingen in de FA Aftreedrooster RvT geactualiseerd Beloningsbeleid RvT	Vastgesteld Goedgekeurd
12 maart (regulier)	Geactualiseerde profielschets RvT Jaarverslag RvT 2020 en BFP Voortgang fusiescholen Wijnjewoude Samenwerkingsovereenkomst Samen Kansrijk Onderwijskwaliteit: definitie, werken aan en zicht op kwaliteit	Vastgesteld Goedgekeurd
23 april (regulier)	Overdracht dossiers CvB vanwege vertrek Bas van Loo Stip Trynwalden: einde project NPO: inhoud en proces toegelicht door CvB Onderwijskwaliteit: er worden drie vervolgbijeenkomsten gepland rondom dit thema Beloningsbeleid CvB	 Vastgesteld
28 mei (regulier)	Schoolbezoeken RvT en terugkoppeling daarvan Wijnjewoude: bestuursoverdracht naar Comprix Procedure opvolging Bas van Loo	Goedgekeurd
25 juni (extra)	Jaarrekeningen PCBO Smalingerland en OPO Furore Geconsolideerde cijfers Adenium Benoeming accountant Afier voor controle 2021 Marap 1 Integriteitscode Benoeming Greetje Veenstra tot bestuurder	Goedgekeurd Vastgesteld Vastgesteld Goedgekeurd
10 september (regulier)	Corona situatie en impact organisatie Procedure Evaluatie strategisch beleidsplan Onderwijskwaliteit: wetgeving en inspectiekader	
29 oktober (regulier)	Aanpak onderzoek evaluatie holding Verkenning begroting en BFP Opvolging managementletter	
10 december (regulier)	Begrotingen 2022, zowel dochters als Adenium Marap 2 Evaluatie holding: definitieve aanpak	Goedgekeurd

Samenstelling

De samenstelling van de Raad van Toezicht was per 31 december 2021:

naam	Functie in RvT	Commissie	Hoofdfunctie/Overige functies
Hammie Bosma	Lid	Remuneratiecie (voorzitter)	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandige/eigenaar OarsOm • Kwartiermaker Participatie en Projectleider Inclusie Gemeente De Fryske Marren
Gytha Postma	Aankomend Lid		<ul style="list-style-type: none"> • Directeur Ondersteuning en Advies bij Jeugdhulp Friesland • Lid RvT en voorzitter auditcommissie Friesland College
Ineke Grijpma	Lid	Auditcie	<ul style="list-style-type: none"> • Bestuurlijk juridisch adviseur, tot 1 april 2021 advocaat. • Lid RvT St. Kredietbank Nederland • Secretaris St. Ster van de Elf Steden, tot juli 2021
Berinda de Jong	Vicevoorzitter	Onderwijskwaliteit (geen formele cie)	<ul style="list-style-type: none"> • Trainer/adviseur onderwijs
Frans Kooiker	Voorzitter	Remuneratiecie	<ul style="list-style-type: none"> • Zelfstandig adviseur • Voorzitter RvC Wonen Noordwest Friesland
Rienk van der Meulen	Lid	Voorzitter auditcie	<ul style="list-style-type: none"> • Manager Woonstichting Wonen Limburg • Bestuurslid Stichting Bike Team Drachten

Alle leden zijn statutair één keer voor een termijn van vier jaar herbenoembaar. Mevrouw Bosma heeft daarvan afgezien en in haar plaats is mevrouw Gytha Postma via een openbare procedure geworven en op voordracht van de RvT door de gemeenteraden van Smallingerland en Tytsjerksteradiel benoemd.

Het rooster van aftreden is per 1-1-2022 als volgt:

naam	profiel	benoemd	aftredend	recht van voordracht	recht op kandidaatstelling
Gytha Postma	P&O	1-1-2022	1-1-2026	RvT	VCO
Ineke Grijpma	juridisch	1-1-2020	1-1-2024	RvT	GMR'en
Berinda de Jong	onderwijs	1-1-2019	1-1-2023	GMO	n.v.t.
Frans Kooiker	maatschappelijk	1-9-2019	1-1-2023	RvT	GMR'en
Rienk van der Meulen	bedrijfsvoering	12-7-2021	1-1-2025	RvT	VCO

De leden van de RvT ontvangen een vergoeding die voor 2021 op basis van het bij de oprichting van Adenium vastgestelde en daarna geïndexeerde bedrag €4.285 is (voorzitter €6.427).

Begin 2022 zal deze vergoeding op basis van de Handreiking Honorering Toezichthouders van VTOI-NVTK worden herzien.

Verklaring

De RvT verklaart zich in 2021 aan de Code Goed bestuur te hebben gehouden en

- geen leningen, garanties of niet in het beloningsbeleid geregelde financiële voordelen aan leden van de RvT of de leden van het CvB te hebben verleend;
- dat alle leden van de RvT onafhankelijk en voldoende kritisch ten opzichte van de Stichting Holding Adenium en de dochterstichtingen hebben kunnen functioneren;
- geen van de leden van de RvT andere diensten dan die welke voortvloeien uit zijn/haar lidmaatschap van de RvT heeft verleend of anderszins banden onderhoudt met Adenium of de dochterstichtingen, hetzij direct, hetzij indirect, buiten zijn/haar toezichtsfunctie;
- er geen transacties hebben plaatsgevonden waarbij tegenstrijdige belangen van leden van de RvT of de CvB speelden die van materiële betekenis waren voor Adenium en/of voor de leden van de RvT c.q. CvB.

Tenslotte willen we stilstaan bij het bijzondere jaar 2021. Het coronavirus heeft bij mensen dit jaar veel last en leed veroorzaakt. Het heeft ons allemaal meer aan huis gekluisterd, waardoor het geven en volgen van onderwijs een extra dimensie heeft gekregen. Dat heeft van iedereen heel veel gevraagd. Leerlingen zijn daardoor het nodige 'tekortgekomen' en medewerkers hebben zich veel extra inspanningen moeten getroosten. We hebben indringend kennisgemaakt met thuisonderwijs. Goed om te zien hoe versneld vorm en inhoud is gegeven aan de digitale mogelijkheden daarvoor.

Als RvT hebben we veel waardering en dank voor de wijze waarop ieder binnen Adenium dat heeft gedaan!

Drachten, juni 2022

Namens de Raad van Toezicht,
Frans Kooiker,
voorzitter